

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ Й ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ
РОБІТ**

**ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА
МОВА І ЛІТЕРАТУРА)» та «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І
ЛІТЕРАТУРА). СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (АНГЛІЙСЬКА))»
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ЗА ПРЕДМЕТНИМИ
СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ) УСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ**

Слов'янськ/Дніпро, 2023

УДК 001.8(072)

М54

Методичні рекомендації щодо підготовки й оформлення кваліфікаційних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійних програм «Середня освіта (Українська мова і література)» та «Середня освіта (Українська мова і література). Середня освіта (Мова і література (Англійська))» із галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) усіх форм навчання. Слов'янськ – Дніпро: ДВНЗ «ДДПУ», 2023. – 67 с.

Укладачі:

Решетняк О.О. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та літератури;

Нестелеєв М.А. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та літератури.

Викладено методичні матеріали щодо підготовки кваліфікаційних робіт, що розкривають особливості їх організації, вимоги до структури й оформлення, містять приклади формулювань тем випускових робіт.

Для керівників кваліфікаційних робіт і здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійних програм «Середня освіта (Українська мова і література)» та «Середня освіта (Українська мова і література). Середня освіта (Мова і література (Англійська))» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) усіх форм навчання.

Фахову експертизу здійснювали рецензенти:

Косович О.В. – доктор філологічних наук, доктор габілітований у галузі мовознавства, професор, завідувач кафедри романо-германської філології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Бабенко О.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Слов'янського педагогічного ліцею.

Затверджено та рекомендовано до друку на засіданні:

– кафедри української мови та літератури
(протокол № 8 від «4» травня 2023 року);

– Вченої ради ДВНЗ «ДДПУ»
(протокол № 8 від «25» травня 2023 року).

© ДВНЗ «ДДПУ», 2023 р.

© Решетняк О.О., Нестелеєв М.А., 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	<u>3</u>
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	<u>5</u>
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	<u>10</u>
2.1 Етапи й процес виконання кваліфікаційних робіт	<u>10</u>
2.2 Тематика кваліфікаційних робіт	<u>12</u>
2.3 Функції випускової кафедри, деканату, наукового керівника та здобувача вищої освіти щодо організації виконання кваліфікаційних робіт	<u>13</u>
3. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	<u>17</u>
3.1 Структурні вимоги до КР	<u>17</u>
3.2 Змістові вимоги до кваліфікаційних робіт	<u>20</u>
3.3 Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційних робіт	<u>28</u>
4. ПЕРЕБІГ ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ	<u>31</u>
4.1 Попередній захист та зовнішнє рецензування КР	<u>31</u>
4.2 Підготовка до захисту та процедура публічного захисту кваліфікаційних робіт	<u>32</u>
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ	<u>33</u>
6. ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ	<u>33</u>
7. ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	<u>34</u>
8. ПРИКЛАДИ ФОРМУЛЮВАНЬ ТЕМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	<u>35</u>
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	<u>40</u>
ДОДАТКИ	<u>42</u>
Додаток А Бланк заяви на виконання кваліфікаційної роботи	<u>42</u>
ДОДАТОК Б Бланк титульної сторінки кваліфікаційної роботи	<u>43</u>
ДОДАТОК В Бланк індивідуального завдання на виконання кваліфікаційної роботи	<u>44</u>
ДОДАТОК Г Форма відгуку наукового керівника	<u>46</u>
ДОДАТОК Д Форма зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу	<u>48</u>
Додаток Е Приклад змісту кваліфікаційної роботи	<u>50</u>
ДОДАТОК Ж Вимоги до оформлення ілюстративних матеріалів та списку використаних джерел	<u>51</u>
ДОДАТОК И Деякі поради щодо публічної апробації наукової діяльності	<u>58</u>
ДОДАТОК К Відомість оцінювання КР науковим керівником	<u>61</u>
ДОДАТОК Л Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	<u>63</u>

ВСТУП

Магістр – освітній ступінь, здобуваний на другому рівні вищої освіти, що присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Магістри повинні бути більш ерудовані, оперувати фундаментальною науковою базою й методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, застосовувати методи отримання, обробки, зберігання й використання наукової інформації, бути спроможним до науково-дослідницької та науково-педагогічної діяльності.

Основна мета магістерської діяльності – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно здійснювати науковий пошук і вирішувати конкретні окреслені наукові завдання.

Підсумкова атестація зі спеціальності 014 Середня освіта здійснюється на підставі оцінювання набутих компетентностей випускників, передбачених Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня освітнього ступеня «магістр» з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), як публічний і відкритий захист кваліфікаційної роботи, оцінюваний атестаційною комісією, до складу якої можуть залучати представників роботодавців, і завершується отриманням документа державного зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «магістр». Кваліфікаційна робота засвідчує здатність розв'язувати складні задачі й проблеми в царині філології, літературознавства й дидактики, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

Цілями навчання є формування у здобувачів здатностей до вирішення задач та проблем інноваційного характеру з організації освітнього процесу у сфері середньої освіти (рівень профільної середньої освіти), зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання за предметними спеціальностями 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та 014.02 Середня освіта (Мова та література (англійська)).

Кваліфікаційна робота – це самостійна кваліфікаційна науково-дослідницька робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та варіативної складових освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньої програми «Середня освіта. Українська мова та література» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта. Українська мова та література є формою контролю набутих студентом у процесі навчання інтегрованих умінь, знань, навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків учителя української мови та літератури. Кваліфікаційна робота є результатом виконання студентом індивідуального, науково-практичного завдання, яке він отримує на завершальному етапі навчання у закладі вищої освіти. Робота публічно захищається випускником закладу вищої освіти за присутності екзаменаційної комісії.

Робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до

самостійної роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння академічного ступеня магістра.

Мета виконання кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні – систематизація, закріплення й розширення набутих під час навчання теоретичних знань та практичних навичок здобувачів.

Кваліфікаційна робота – це науково-практичне дослідження інноваційної спрямованості, її тема має бути актуальною.

Загальні вимоги до виконання кваліфікаційної магістерської роботи: чіткість побудови структурних елементів, логіка викладу дослідження, послідовність і конкретність структурування матеріалу, переконлива аргументація, доказовість висновків й обґрунтованість рекомендацій, практична значущість отриманих результатів. Написання кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні передбачає формування й вирішення реальних і найбільш актуальних для конкретного об'єкта дослідження теоретичних і практичних завдань. Кваліфікаційна робота повинна відповідати основним критеріям оцінювання наукових результатів дослідження та містити:

- визначення актуальності обраної теми дослідження;
- наукове обґрунтування одержаних результатів;
- самостійність виконання досліджень, особистий внесок магістра щодо отриманих результатів;
- достовірність дослідження;
- практичне значення одержаних нових результатів.

Кваліфікаційна робота на другому (магістерському) рівні, що підлягає захисту, має відповідати вимогам щодо актуальності, новизни, змісту та оформлення. Ці питання, а також поради щодо вибору теми роботи магістрів, її розкриття, вимоги до оформлення й захисту роботи на засіданні державної екзаменаційної комісії розкрито в репрезентованих методичних рекомендаціях.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації щодо підготовки й захисту кваліфікаційних робіт (далі – КР) здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти освітньо-професійної програм «Середня освіта (Українська мова і література)» та «Середня освіта (Українська мова і література). Середня освіта (Мова і література (Англійська))» із галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) (далі – Методичні рекомендації) визначають загальні вимоги до КР, вимоги до її змісту, обсягу та структури. Методичні рекомендації також регламентують порядок виконання КР здобувачами вищої освіти та її організаційний супровід.

1.2 Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня, (далі – здобувач) виконує КР як власний проєкт за унормованою в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» процедурою, щодо якої планує свої дії з урахуванням індивідуальних здібностей та умінь.

1.3 Методичні рекомендації укладено на підставі:

- Положенням про кваліфікаційні роботи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/01092021%20положення%20кваліфікац.роботи.pdf>), затверджене Вченою радою Університету 30 серпня 2021 р., протокол № 1 (наказ № 509 від 30.08.2021 р.);

- інших чинних нормативно-правових актів у царині освіти.

1.4 Норми цих Методичних рекомендацій поширюється на здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання, наукових керівників КР, рецензентів, голів і членів атестаційних комісій (далі – АК).

1.5 Методичні рекомендації визначають вимоги до структури, змісту, обсягу та порядку виконання здобувачем вищої освіти КР і захисту їх перед АК.

1.6 Порядок оцінювання КР регулює Положення про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>).

1.7 Порядок проведення захисту КР визначений Положенням про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>).

1.8 Виконання та захист КР здійснюється здобувачами вищої освіти державною мовою.

1.9 Відповідальними за актуальність і відповідність тематики КР профілю спеціальності та освітньо-професійної програми підготовки фахівця, а також за керівництво та організацію її виконання, є науковий керівник КР, керівник проєктної групи (гарант) освітньої програми та завідувач випускової кафедри.

1.10 Відповідальним за всі викладені у КР відомості про закономірності розвитку мови, літератури й дидактики, наукові позиції щодо аналізу особливостей мовленнєвих рівнів, їх взаємозв'язків тощо, прийняті рішення

(аргументації, висновки) і використані методи збору, інтерпретації та застосування даних є безпосередньо здобувач – автор КР.

1.11 Кваліфікаційна робота є науково-дослідною роботою, що виконується здобувачем вищої освіти згідно з освітньою програмою та навчальним планом на завершальному етапі навчання відповідного освітнього рівня й передбачає:

1) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності (спеціалізації) і застосування їх для вирішення конкретних наукових, методичних та інших завдань;

2) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та (за потреби) експерименту, пов'язаних з темою КР.

КР – це самостійно виконане й логічно завершене навчально-наукове дослідження, яке закінчує цикл професійної підготовки здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня. Робота за рівнем й обсягом знань, умінь, інших компетентностей має відповідати вимогам стандарту вищої освіти для другого (магістерського) рівня та профілю освітньо-професійної програми «Середня освіта. Українська мова та література». Підготовка КР передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності й застосування їх для вирішення конкретних наукових, методичних та інших завдань.

1.12 Самостійність виконання КР передбачає її оригінальність, наявність елементів новизни матеріалів і результатів або концептуально нове узагальнення раніше відомих тез, доробків і положень. Будь-які форми запозичення раніше отриманих наукових результатів без покликання на автора й джерело запозичення, цитування без посилання на відповідне наукове дослідження не припустимі.

1.13 Логічна завершеність КР означає цілісність і внутрішню єдність роботи, взаємопов'язаність мети, завдань, методів і методик, структури, повноти, результатів дослідження.

1.14 Виконана КР є підставою для отримання відомостей про знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості здобувача, набуті під час навчання, їх можна ідентифікувати, виміряти й оцінити.

1.15 КР притаманна кваліфікаційна функція, тобто її готують з метою прилюдного захисту, на підставі якого атестаційна комісія (далі – АК) офіційно встановлює результат оцінювання і визнання досягнення здобувачем компетентностей і результатів навчання відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

1.16 Атестація проводиться у формі публічного захисту (демонстрації) з дотриманням принципів відкритості й гласності.

1.17 Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає здобуття здобувачем поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад формування наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного типу відповідного рівня професійної діяльності.

1.18 Перелік загальних та фахових компетентностей КР за ОП:

Інтегральною компетентністю магістра з філології є здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у професійній діяльності з організації та моніторингу освітнього процесу в системі середньої освіти.

Загальними компетентностями магістра з філології є такі:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
3. Здатність спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації;
4. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній та дослідницькій діяльності;
5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість;
6. Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді й автономно.

Спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями для оволодіння в професійній діяльності магістра з філології є такі:

1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі;
2. Здатність застосовувати інноваційні освітні технології та методики навчання з предметних спеціальностей (на рівні профільної середньої освіти) у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях;
3. Здатність організовувати й управляти освітніми та робочими процесами в середній освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців;
4. Здатність урахувати різноманітність індивідуальних особливостей здобувачів середньої освіти та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо);
5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі середньої освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації;
6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою;
7. Здатність здійснювати об'єктивний контроль й оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з української мови та літератури та методик їх навчання;
8. Здатність використовувати системні знання з української мови і літератури та методик їх навчання в середній профільній школі;
9. Здатність аналізувати тексти, розглядати різні способи їх аналізу;
10. Здатність формувати в здобувачів переконання в необхідності обґрунтування гіпотез, аргументів, прикладів та висновків;

11. Здатність проектувати цілісний процес навчання, виховання та розвитку здобувачів засобами словесності;

12. Здатність формувати і підтримувати належний рівень мотивації учнів до занять з англійської мови.

Отримані компетентності сприяють досягненню таких програмних результатів навчання:

1. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування середньої освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах;

2. Спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в здобувачів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії;

3. Застосовувати методики та інноваційні освітні технології в професійній діяльності в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях;

4. Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси;

5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу;

6. Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище в закладі загальної середньої освіти;

7. Планувати, організовувати й здійснювати науково-педагогічні (експериментальні) дослідження в галузі середньої освіти на засадах академічної доброчесності; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію;

8. Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж;

9. Розвивати у здобувачів уміння здійснювати самомотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності, самооцінювання та взаємооцінювання її результативності.

1.19 Кваліфікаційна робота передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій щодо розв'язання актуальної науково- економічної або іншої проблеми, відповідно до спеціальності, синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативного й варіативного складників певної освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та (або) подальшу навчальну діяльність.

1.20 Кваліфікаційна робота денної та заочної форми навчання виконується впродовж усіх трьох семестрів навчання – для терміну підготовки фахівців 1 рік 4 місяці. Обсяг часу на виконання кваліфікаційної роботи визначено освітньо-професійною програмою підготовки фахівця та відповідним навчальним планом.

1.21 На підставі результатів захисту кваліфікаційної роботи на засіданні АК здобувачу присвоюється кваліфікація «магістр».

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1 Етапи й процес виконання кваліфікаційної роботи

Під час виконання кваліфікаційної роботи можна виокремити такі організаційні етапи:

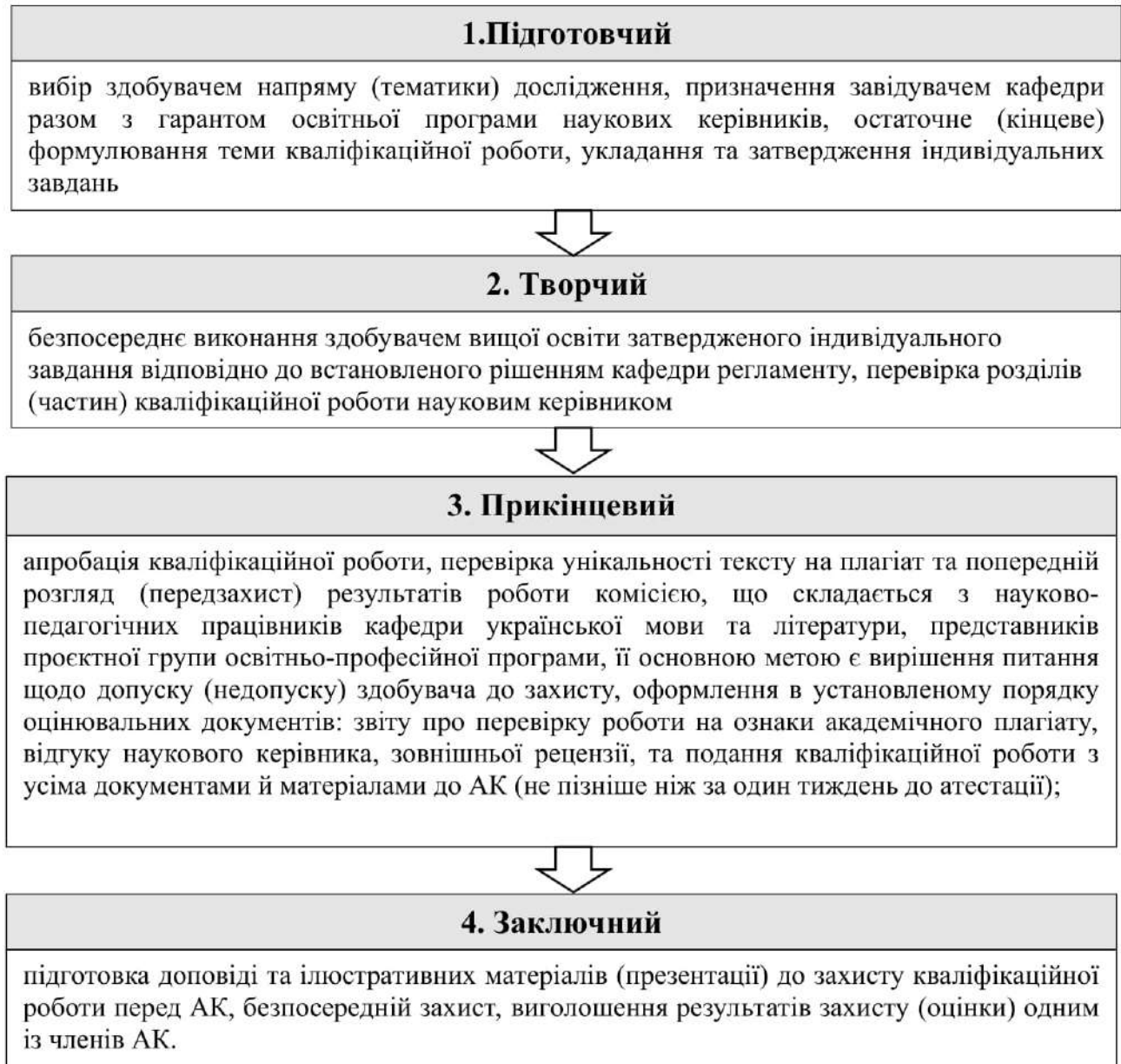

Рис. 2.1. Організаційні етапи виконання кваліфікаційної роботи

Рис. 2.2. Процес виконання кваліфікаційної роботи

2.2 Тематика кваліфікаційних робіт

2.2.1 Формування напрямів дослідження та тематики кваліфікаційних робіт на другому (магістерському) рівні й доведення її до відома здобувачів здійснюється кафедрою української мови та літератури від початку першого семестру навчання.

Напрями дослідження та тематика кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні для ОПП «Середня освіта (Українська мова і література). Середня освіта (Мова та література (англійська))» спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) повинні відповідати предметній області освітньо-професійної програми, урахувати потреби науки й практики, результати науково-дослідної роботи кафедри.

Напрями дослідження та тематика кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні переглядається й оновлюється щорічно й повинна відбивати сучасні тенденції розвитку філологічної царини.

Перелік напрямів дослідження та орієнтовну тематику кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні наведено в [Розділі 8](#).

2.2.2 Вибір напрямку кваліфікаційної роботи є прерогативою здобувача вищої освіти з урахуванням: власних наукових інтересів; запропонованих кафедрою напрямів і тематики наукових досліджень; особливостей бази практики або місця постійної роботи, на матеріалах яких виконується Кваліфікаційна робота; можливості отримання необхідної інформації.

Здобувачу надається право запропонувати власний напрям дослідження в межах предметної сфери освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література). Середня освіта (Мова та література (англійська))» спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) з обґрунтуванням доцільності його розроблення. Обговорення та прийняття рішення щодо затвердження такого напрямку відбувається на засіданні кафедри за участі здобувача та за присутності керівника проєктної групи (гаранта) відповідної освітньої програми.

2.2.3 Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах, відповідати сучасному стану певного наукового напрямку й векторам його розвитку.

2.2.4 Тема кваліфікаційної роботи формується разом з науковим керівником або обирається здобувачем з наданого переліку, розглядається на засіданні випускової кафедри та затверджується наказом ректора. Офіційно затверджена тема кваліфікаційної роботи може бути скорегована лише на підставі службової записки, укладеної завідувачем кафедри.

2.2.5 Формування та затвердження теми кваліфікаційної роботи відбувається за такою процедурою:

– здобувач вищої освіти письмово заявляє про обраний напрям та орієнтовну тему кваліфікаційної роботи за формою встановленого зразка ([додаток А](#)). Заява здобувача вищої освіти є підставою для призначення наукового керівника;

- здобувач разом з визначеним науковим керівником формулює остаточну тему кваліфікаційної роботи;
- теми кваліфікаційних робіт здобувачів обговорюються і затверджуються на засіданні випускової кафедри;
- завідувач випускової кафедри на підставі поданих здобувачами заяв і рішення кафедри щодо тем кваліфікаційних робіт формує і вносить проект наказу ректора Університету щодо затвердження тем кваліфікаційних робіт.
- у виняткових випадках на підставі мотивованої заяви здобувача, узгодженої з науковим керівником та завідувачем кафедри, можливе редакційне уточнення затвердженої теми. Така зміна вноситься додатковим наказом ректора.

2.3 Функції випускової кафедри, деканату, наукового керівника та здобувача вищої освіти щодо організації виконання кваліфікаційної роботи

2.3.1 Кафедра української мови та літератури:

– Розробляє спільно з керівником (представниками) проектної групи освітньо-професійної програми методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні, що конкретизують вимоги Положення щодо їх змісту, обсягу, порядку контролю за виконанням, підготовки до захисту тощо з урахуванням особливостей освітньо-професійної програми. Доводить до відома здобувачів методичні рекомендації та регламент (календарний план-графік) КР (надсилається кафедрою в окремому файлі), напрями дослідження та тематику робіт за освітньою програмою.

– Призначає наукового керівника кваліфікаційної роботи (не більше п'яти робіт другого (магістерського) рівня водночас) з урахуванням побажань здобувача, науково-педагогічного навантаження та вимог Положення про кваліфікаційні роботи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/01092021%20положення%20кваліфікац.роботи.pdf>). У разі визнання кваліфікаційної роботи як такої, що має частково міждисциплінарний характер, призначається науковий консультант з профільної кафедри. За такої ситуації завідувач кафедри української мови та літератури готує відповідне подання до навчального відділу з обґрунтуванням доцільності розподілу годин науково-педагогічного навантаження між науковим керівником і науковим консультантом.

– Готує витяг з протоколу засідання кафедри про затвердження тем кваліфікаційних робіт і призначення наукових керівників, що є підставою для підготовки проекту відповідного наказу ректора Університету. У протоколі засідання кафедри та відповідному наказі ректора Університету поруч із прізвищем керівника зазначається його науковий ступінь та/або вчене звання. До протоколу також додається таблиця із зазначенням кількості кваліфікаційної роботи на другому (магістерському) рівні, закріплених за кожним науковим керівником.

– Формує пропозиції щодо кандидатур голови, членів та секретаря АК.

- Здійснює контроль за виконанням здобувачами кваліфікаційних робіт відповідно до затвердженого регламенту.

- Визначає процедуру підготовки кваліфікаційної роботи й терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату, інформує декана філологічного факультету про порушення виконання календарного плану-графіка, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи до захисту.

- Проводить попередній розгляд (передзахист) кваліфікаційних робіт комісією, що складається з керівника проєктної групи освітньо-професійної програми та науково-педагогічних працівників кафедри. На підставі рішення зазначеної комісії протоколом засідання кафедри затверджує рішення про допуск (недопуск) здобувача до захисту робіт на засіданні АК і передає витяг із цього протоколу до деканату факультету не пізніше ніж за два тижні до початку атестації.

У разі недопуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи визначає можливість її доопрацювання випускником у термін не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку роботи АК.

- На вимогу голови АК надає необхідну інформацію з організації освітнього процесу, його кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення, заходів щодо підвищення якості підготовки фахівців тощо.

- Відбувається обговорення на засіданні кафедри підсумків роботи АК, на підставі яких розробляють і впроваджують заходи щодо підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт й усунення недоліків, виявлених під час атестації здобувачів.

2.3.2 Науковий керівник кваліфікаційної роботи:

- Надає здобувачеві консультативну допомогу з формулювання теми КР, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою КР.

- Розробляє (разом зі здобувачем) індивідуальне завдання на виконання КР (*додаток В*), яке в подальшому узгоджує керівник проєктної групи та затверджує завідувач кафедри.

- Здійснює керівництво виконанням КР, розвиваючи водночас у здобувачів вищої освіти навички самостійної роботи, творчі здібності й ініціативу.

На засіданнях кафедри повідомляє про дотримання здобувачем регламенту підготовки КР.

У разі порушень виконання календарного плану-графіка, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання КР до захисту, повідомляє про це керівнику випускової кафедри й керівнику проєктної групи освітньої програми, а також деканат факультету.

- Аналізує виконану частину КР, зважаючи на рівень глибини опрацювання питань.

– Контролює відповідність змісту КР індивідуальному завданню, дотримання вимог оформлення КР, що зазначені у відповідних положеннях та методичних рекомендаціях.

– Несе відповідальність за наявність у КР системних недоліків. У разі невиконання здобувачами рекомендацій наукового керівника щодо усунення недоліків відзначає це у своєму відгуку.

– Готує відгук на КР.

Відгук наукового керівника складається в довільній формі (*додаток Г*) із зазначенням:

- відповідності виконаної КР затвердженому індивідуальному завданню;
- рівня самостійності здобувача під час виконання КР;
- уміння здобувача працювати з бібліографічними джерелами, аналізувати теоретичний і практичний матеріал, обґрунтовувати висновки й пропозиції (рекомендації), застосовувати сучасні інформаційні технології та аналітичний інструментарій тощо;
- отриманих найбільш важливих теоретичних і практичних результатів та їх апробації на конференціях, семінарах тощо;
- відповідності оформлення КР вимогам Положення та Методичних рекомендацій;
- узагальненої оцінки рівня якості виконаної КР (порядок оцінювання КР визначено в Положенні про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>); відповідності набутих здобувачем компетентностей вимогам освітньо-професійної програми, а також можливості присвоєння йому кваліфікації магістра з філології.

– Передає у встановленому порядку електронну версію завершеної КР для її перевірки на наявність академічного плагіату, за результатами якої й формується короткий звіт подібності.

– Разом із здобувачами подає завідувачу кафедри української мови та літератури повністю виконані й перевірені КР для їх попереднього захисту.

– Має право бути присутнім на засіданні АК під час захисту КР, науковим керівником яких він є.

2.3.3 Здобувач вищої освіти:

– Несе відповідальність за якість підготовленої КР, а також своєчасне, із дотриманням регламенту, подання науковому керівнику розділів (частин) КР.

– Отримує від наукового керівника консультаційну допомогу з вибору (формування) напрямку й теми дослідження, структури, основної ідеї дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою КР.

– Реагує на зауваження наукового керівника й за відсутності суттєвих невідповідностей власній авторській ідеї вносить відповідні зміни до КР.

– Подає на кафедру української мови та літератури цілковито виконану КР для її попереднього захисту.

– Готує доповідь та ілюстративні матеріали до захисту КР на засідання АК.

– Несе відповідальність за дотримання вимог до оформлення КР та її структурних елементів, вимог академічної доброчесності.

2.3.4 Деканат філологічного факультету:

– Представник деканату укладає, за узгодженням з головами АК, розклад роботи комісій, один примірник якого подає до навчального відділу.

– Не пізніше одного дня до початку атестації надає АК:

- копію розпорядження декана факультету щодо допуску здобувачів до атестації;
- заповнені Індивідуальні навчальні плани студентів, що допускаються до атестації;
- зведені відомості про підсумки виконання кожним здобувачем навчального плану відповідної освітньої програми й отримані оцінки з усіх видів навчальної роботи.

– Формує списки здобувачів, допущених до атестації, і надає допуск, засвідчений розпорядженням по факультету;

– Готує проекти наказу ректора:

- про відрахування здобувачів, які не допущені до атестації;
- про відрахування здобувачів, які не пройшли атестацію у встановлений термін з неповажних причин.

3. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Структурні вимоги до КР

3.1.1 Кваліфікаційна робота як оригінальне дослідження повинна бути цілісною творчою самостійною науковою роботою здобувача вищої освіти, мати логічну побудову й відповідати профілю зазначеної спеціальності. Наповнення КР визначене її темою й відбите в плані, укладеному здобувачем вищої освіти за активної участі наукового керівника. Відповідно до обраної теми здобувач вищої освіти самостійно або за рекомендацією наукового керівника повинен ознайомитися з відповідними нормативними документами, науковою та навчальною літературою та скласти проект плану, що обговорює та погоджує з науковим керівником.

3.1.2 Структура кваліфікаційної роботи

У кваліфікаційній роботі повинні бути розглянуті теоретичні й практичні аспекти теми, робота містить два або три змістових розділи (рис. 3.1)

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи
Зміст
Вступ коротке обґрунтування обраної теми; актуальність і ступінь розробленості проблеми; мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження; база дослідження; методи дослідження; науковий та практичний результат роботи, особистий внесок здобувача, апробація результатів дослідної роботи здобувача)
Основна змістовна частина
Висновки (резюме виконаної роботи з підсумком здійсненого дослідження)
Література й список використаних джерел
Додатки

Таблиця 3.1. Рекомендована структура магістерської (кваліфікаційної) роботи

Назва структурних частин роботи	Орієнтований обсяг, стор.	Зміст
Титульний аркуш (Додаток Б)	1 стор. входить до загального обсягу сторінок, але номер сторінки не проставляється	Містить інформацію про ЗВО, де виконувалася робота, його відомча належність, вид роботи й найменування теми, що повинна точно збігатися з назвою в наказі), інформація про виконавця й керівника.
ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну роботу (Додаток В)	1 стор. додається до КР	Завдання на кваліфікаційну роботу носить інформативний характер щодо об'єкта дослідження, теми роботи та графіку її виконання. Індивідуальне завдання не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок. Його підписує науковий керівник і здобувач, візують завідувач кафедри та керівник проектної групи (гарант) освітньо-професійної програми. Під час захисту КР заповнене індивідуальне завдання надають для розгляду комісії.

Відгук наукового керівника (додаток Г)	1 стор. не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок є двостороннім аркушем, додається до роботи	Науковий керівник зазначає найбільш суттєві моменти КР, відповідність методів дослідження, оригінальність й обґрунтованість висновків і рекомендацій, якість оформлення й логічність викладу матеріалу, недоліки роботи. Також надається характеристика індивідуальних особливостей здобувача вищої освіти (самостійність, наполегливість, рівень теоретичної та практичної підготовки, творчий науковий підхід до вирішення окреслених завдань, ерудованість, культура тощо). Висновується про рекомендацію або nereкомендацію КР до захисту.
Рецензія (додаток Д)	1 стор. не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок є двостороннім аркушем, що додається до роботи	Зовнішню рецензію на кваліфікаційну роботу надає висококваліфікований фахівець, що має досвід розв'язання проблем, споріднених з темою роботи. Зовнішня рецензія повинна містити ґрунтовний аналіз і диференційовану оцінку якості (зокрема й актуальності) випускної кваліфікаційної роботи, містити зауваження щодо магістерської роботи. У письмовій рецензії відзначаються позитивні моменти доробку та його недоліки; рецензент робить висновок та надає рекомендацію щодо захисту кваліфікаційної роботи й присвоєння випускнику кваліфікації магістра.
ЗМІСТ (додаток Е)	1 стор. не нумерується, але враховується	Він відбиває структуру кваліфікаційної роботи, це систематизований за певною формою перелік її структурних частин з найменуваннями та номерами початкових сторінок кожної структурної частини, у ньому відбито склад і найменування розділів, підрозділів і пунктів роботи (якщо вони мають заголовок).
ВСТУП	3-4 стор. нумеруються	У вступі подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи. Структура вступу: актуальність (до 0,5 сторінки); перелік дослідників, що студіюють обрану тему; мета та завдання кваліфікаційної роботи магістра; об'єкт і предмет дослідження; методи, застосовувані для реалізації мети дослідження; наукову та практичні результати; апробація результатів кваліфікаційної роботи магістра; опис структурних елементів роботи (кількість розділів, таблиць, рисунків, сторінок).
РОЗДІЛ 1 (теоретико-методичний)	18-20 стор. (по 6-7 сторінок кожен підрозділ) нумеруються	У ньому здобувач демонструє свої науково-дослідницькі компетенції, розкриває сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, аналізує різні теорії та концепції, здійснює критичний огляд відповідних наукових джерел, зокрема й зарубіжних, висловлює й обґрунтовує авторську позицію, формулює проблемні питання.
РОЗДІЛ 2 (дослідницько-	20-31 стор. нумеруються	Розділ має бути максимально насичений фактологічною інформацією та її аналізом,

аналітичний розділ)		результати якого відбивають особливості функціонування основи дослідження. Значущим є правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та опрацювання інформації, на підставі якої здійснюється кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції. Розділ 2 для забезпечення логічної послідовності дослідження повинен містити фактологічне підтвердження існування проблеми, визначеної у предметі дослідження.
ВИСНОВКИ	2-3 ст. нумеруються	Містять стислий (тезовий) виклад основних результатів здійсненої науково-дослідної роботи за обраною темою, отримані під час аналізу оцінювань й узагальнень, практичні рекомендації автора з вирішення окреслених у Вступі завдань, про доцільність їх упровадження, подальшого використання тощо.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (Додаток Ж)	потрібно нумерувати (проте його не враховують до загального обсягу роботи)	Список використаних джерел має становити не менше 45 найменувань, зокрема іноземної літератури 30 % з яких мають бути за останні 5 років. У список літератури за тематикою кваліфікаційної роботи магістра було б доцільно додати публікації викладачів університету та випускової кафедри.
ДОДАТКИ (Додаток Ж)	нумеруються і не враховуються в загальний обсяг роботи	Варто розмішувати у порядку посилання на них у тексті кваліфікаційної роботи. Додатки містять допоміжні матеріали: громіздкі таблиці, рисунки, ксерокс статті (тез доповіді) тощо.
Короткий звіт подібності (Додаток М)	нумеруються і не входять в загальний обсяг роботи	Здійснює науково-педагогічний працівник випускової кафедри, який є відповідальним за проведення такої перевірки, та оформлює її результати за допомогою програмного продукту у формі короткого звіту подібності

3.1.3 Під час підрахунку загального обсягу КР не враховуються: індивідуальне завдання, відгук наукового керівника, зовнішня рецензія, додатки, короткий звіт подібності.

3.1.4 Рекомендований обсяг основного тексту КР становить 2-2,5 авторські аркуші. До загального обсягу випускної кваліфікаційної роботи не враховуються таблиці й ілюстрації, що займають усю площу сторінки.

Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту під час оформлення магістерської роботи за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word (шрифт – Times New Roman, 14 pt).

3.1.5 Для захисту кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти повинні апробувати результати свого дослідження на конференції, тези якої вийшли друком. За бажанням здобувач може опублікувати національну статтю або статтю у фаховому виданні.

3.1.6 Титульний аркуш (входить до загального обсягу сторінок, але номер сторінки не проставляється). На титульному аркуші здобувач зазначає тему КР (що повинна точно збігатися з назвою в наказі), своє прізвище, ім'я та по батькові, а також прізвище та ініціали наукового керівника. Здобувач, який виконав КР, і науковий керівник ставлять свої підписи на титульному аркуші. На титульному аркуші КР обов'язково мають бути вказані науковий ступінь (доктор або кандидат наук), учене звання (професор, доцент) та посада (професор кафедри, доцент) наукового керівника.

3.1.7 Індивідуальне завдання (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок). Індивідуальне завдання підписує науковий керівник і здобувач, візують завідувач кафедри та керівник проєктної групи (гарант) освітньо-професійної програми.

3.1.8 Відгук наукового керівника (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок). У відгуку науковий керівник зазначає найбільш суттєві моменти КР, відповідність методів дослідження, оригінальність і обґрунтованість висновків і рекомендацій, якість оформлення й логічність викладу матеріалу, недоліки роботи, висновує щодо рекомендації або нерекomenдації КР до захисту. Оцінює надану роботу в балах. Система оцінювання визначена в Положення про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>).

3.1.9 Зовнішнє рецензування КР проводиться з метою надання атестаційній комісії незалежної експертної оцінки професійних компетентностей здобувачів, продемонстрованих під час підготовки КР. Рецензентами можуть бути: керівники відповідних структурних підрозділів бази практики чи організації, де проходив практику або працює (для заочної форми навчання) здобувач (стейхолдери); наукові працівники науково-дослідних установ; працівники міністерств і відомств за фаховим спрямуванням, а також фахівці в тій галузі, дотичної темі КР, науково-педагогічні працівники інших кафедр ЗВО з відповідним фахом.

3.1.10 Короткий звіт подібності (результат перевірки КР на ознаки академічного плагіату) не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок. КР проходить перевірку на наявність ознак академічного плагіату. Процедура підготовки КР і терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату визначає кафедра української мови та літератури, про що й доводять до відома здобувачам.

3.2 Змістові вимоги до кваліфікаційної роботи

3.2.1 Зміст кваліфікаційної роботи подають безпосередньо після титульної сторінки. Він містить послідовно перераховані назви всіх структурних елементів КР із зазначенням номерів сторінок, де вони починаються. Заголовки Змісту повинні точно відповідати заголовкам у тексті КР. Не можна скорочувати їх або подавати в іншому формулюванні, послідовності й співвідпорядкованості порівняно із заголовками в тексті.

Заголовки однакових ступенів рубрикації необхідно розташовувати один під одним.

3.2.2 Перелік умовних скорочень (за наявності). Якщо в роботі вживаються маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути поданий у КР окремим списком, розміщеним перед вступом. Перелік друкують двома колонками, де ліворуч за алфавітом наводять скорочення, праворуч – їх докладне пояснення. Якщо у КР спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше ніж три рази, перелік не укладають, а пояснення надають у тексті за першого згадування.

3.2.3 Вступ розкриває сутність і стан наукового усвідомлення проблеми, її значущість, підстави для опрацювання теми, обґрунтування необхідності здійснення дослідження. Вступ – надзвичайно важливий структурний підрозділ роботи, що забезпечує ознайомлення читача з проблематикою роботи, репрезентує її призначення й сутність, методологію та структуру, очікування від планованих результатів і може сприйматися як «технічне завдання» на роботу. Вступ має містити такі обов'язкові компоненти.

Актуальність теми. На підставі критичного аналізу й порівняння із знаними позиціями щодо окресленої проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність КР для розвитку відповідної галузі науки, особливо акцентуючи на її актуальності для України.

Опис передумов виникнення проблемної ситуації (показується, чому, коли, де, через які причини вона виникла).

Первинне формулювання і значущість розв'язуваної проблеми. Чи становить це власне проблему, що стримує розвиток і має негативні наслідки, як розбіжність між реальним і бажаним станом ситуації або як комплекс питань, що становлять теоретичний та практичний інтерес і мають бути вирішені для забезпечення ефективного розвитку.

Для характеристики значущості проблеми оцінюються масштаб, рівень, ступінь гостроти, тенденції та динаміка розвитку проблеми, негативні наслідки (що буде, якщо проблему не вирішувати), відзначається наукове, практичне, історичне значення проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, де започатковано розв'язання конкретної проблеми із зазначенням авторів та їх наукового доробку, що на них опирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи й завдання, які повинні бути вирішені для досягнення мети – один із основних складників вступу.

Мета роботи полягає в розв'язанні визначеної проблеми й досягненні результату, на який спрямоване надане дослідження. Під час формулювання мети варто забезпечити взаємозв'язок між проблемою, предметом і об'єктом дослідження. Не бажано формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова маркують засіб досягнення, а не власне мету. Мета кваліфікаційної роботи зазвичай зумовлена назвою магістерської й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі. Мета й завдання дослідження формуються на підставі аналізу літературних джерел і визначення актуальності

теми. Досягнення мети забезпечується виконанням завдань, вирішуваних у кваліфікаційній роботі.

Завдання дослідження визначаються завдяки декомпозиції мети на окремі складові, що відбивають етапи дослідження в їх логічній послідовності. Водночас, було б доцільно враховувати, що під час опрацювання проблеми як суперечність доцільно виділяти три складові, що зумовлюють підцілі:

- аналізування ситуації, тобто негативні моменти, і чому це стало проблемою, огляд літератури з питання й досвіду розв'язання проблеми тощо;
- з'ясування можливих способів розв'язання проблеми, здійснення необхідних досліджень і розробок, тобто побудова концептуальної моделі майбутньої ситуації та засобів її реалізації;
- узагальнення попередніх двох і відбиття засобів розв'язання окресленої проблеми, пропозиції та рекомендації, механізми їх практичного упровадження (за потреби).

Потрібно пам'ятати, що сукупність завдань з реалізації мети обґрунтовує, маркує і визначає структуру роботи, що й маніфестує Зміст, тому структура роботи не є випадковою, а впливає з логіки магістерського дослідження.

Об'єкт дослідження. Треба чітко розрізняти об'єкт дослідження як фрагмент реалій дійсності, що й маркує проблемну ситуацію, і об'єкт реального світу, на підставі чи прикладі якого розв'язується проблема.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, який обрано для вивчення.

Предмет дослідження. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне й часткове: предмет дослідження міститься в межах об'єкта, тобто в об'єкті виділяється та його частина, яка обрана предметом дослідження.

Предмет дослідження – проблемний аспект, де розглядається об'єкт дослідження; певна сторона, властивість об'єкта дослідження, над якою безпосередньо працюють у магістерській роботі.

Саме на предмет дослідження спрямована основна увага автора кваліфікаційної роботи.

Предмет дослідження зумовлює тему кваліфікаційної роботи, сформульованої на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення окресленої у КР мети, водночас стисло й змістовно визначають, що саме досліджували завдяки того чи того методу або які саме результати були отримані.

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного усвідомлення дійсності, що й зумовлюють вирішення конкретних завдань кваліфікаційної роботи. Застосовують як загальнонаукові методи, так і спеціальні (конкретно-наукові), потрібно обирати саме ті методи, що допоможуть сформулювати докладну й обґрунтовану характеристику досліджуваного процесу чи явища.

До загальнонаукових методів дослідження зараховують: *спостереження* (систематичне, цілеспрямоване вивчення об'єкта); *порівняння* (встановлення подібності або відмінностей предметів і явищ дійсності); *абстрагування* (виділення суттєвих, найістотніших рис, відношень, особливостей предмета);

метод аналізу (поділяє дослідження на складові частини); *метод синтезу* (передбачає з'єднання окремих частин предмета в єдине ціле); *дедукція* (перехід від загального до часткового); *індукція* (перехід від часткового до загального); *моделювання* (математичне відбиття найбільш значущих аспектів досліджуваного об'єкта, явища чи процесу); *узагальнення* (перехід від одиничного до загального); *систематизація* (упорядкування деякої множини розрізнених об'єктів і знання про них) тощо.

Усі спеціальні методи досліджень, що застосовують у царині філології та дидактики, зумовлені власне сутністю магістерської роботи.

Описуючи методи дослідження, необхідно зазначати, для розв'язання яких завдань роботи використано той чи той метод.

Інформаційна база дослідження відбиває узагальнений перелік джерел інформації (праці вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків, інформацію офіційних сайтів тощо).

Кожна магістерська робота здобувача має містити наукову новизну одержаних результатів.

Наукова новизна, теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Кваліфікаційна робота може мати як наукове (теоретико-методичне), так і суто прикладне значення.

У КР як наукову новизну автор має зазначити результати, які мають універсальне наукове (теоретико-методичне) значення: здійснені автором узагальнення, виокремлені характеристики, сформовані алгоритми, розвинуті ідеї, запропонований методичний підхід тощо. Наукова (теоретична та/або методична) значущість передбачає можливість застосування отриманих результатів. Потрібно продемонструвати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни, водночас, зокрема можливе застосування формулювань «удосконалено...», «дістало подальший розвиток...», «уперше формалізовано...», «розроблено метод..., який відрізняється від...», «доведено залежність між...» тощо.

Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його сутність і наголошуючи на рівні досягнутої новизни. Сформульоване наукове положення повинно мати однозначне прочитання, сприйматися легко усвідомлюватися (без нагромодження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень). У жодному випадку не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що у роботі зроблено те й те, а сутності й новизни із написаного виявити неможливо.

Цей пункт не повинен містити опис практичних результатів у вигляді способів, методик, схем, алгоритмів тощо. Варто завжди розмежовувати одержані наукові положення й нові прикладні результати, що впливають з теоретичного доробку магістранта.

Усі наукові положення з урахуванням досягнутого ними рівня новизни є теоретичною основою (фундаментом) розв'язаного у випускній кваліфікаційній роботі наукового завдання.

Практичне значення одержаних результатів. У роботі треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації

щодо їх використання, відомості про практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання, тобто ступінь сформованості або масштаби використання в певних галузях.

У вступі також має бути відбито результати апробації кваліфікаційної роботи.

Апробація результатів дослідження.

Зазначається, на яких наукових конференціях, семінарах, школах, нарадах оприлюднено результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі.

Публікація результатів дослідження.

Вказується, у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати випускної кваліфікаційної роботи.

Наприклад: Основні положення кваліфікаційної роботи висвітлено у ___ наукових працях, з яких: ___ – статті у наукових фахових виданнях України (зокрема ___ – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз); ___ – публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій становить ___ ум.-друк. арк.

Вступ завершується описом структури роботи: уміщено перелік структурних елементів роботи (кількість розділів і частин), зазначають кількість найменувань у списку використаної літератури й кількість додатків.

Наприклад: **Структура та обсяг роботи.** Магістерська робота складається зі вступу, двох (трьох) розділів і висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (літератури) і додатків. Обсяг основного тексту роботи становить ___ сторінок друкованого тексту. Робота містить ___ рисунок, ___ таблиць, ___ додатків. Список використаних джерел складає ___ найменувань.

3.2.4 РОЗДІЛ 1 – Теоретико-методичний

У ньому здобувач демонструє свої науково-дослідницькі компетенції, розкриває сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, аналізує різні теорії та концепції, проводить критичний огляд відповідних наукових джерел, зокрема й зарубіжних, висловлює й обґрунтовує авторську позицію, формулює проблемні питання.

Важливе місце в цьому розділі посідає викладення методик (методичних підходів), які будуть використані в наступних частинах кваліфікаційної роботи.

Вимоги до написання 1-го розділу КР:

1. Повнота висвітлення теоретичних аспектів досліджуваної теми.
2. Адресність наведеної в 1-му розділі КР інформації: на кожне твердження, кожен цифровий матеріал та факт тощо має бути посилання з зазначенням автора та номера джерела в списку літератури.
3. Критичний аналіз наведеної інформації: кожне твердження, кожен цифровий матеріал, факт тощо мають бути проаналізовані з визначенням позитивних і негативних моментів.
4. Має бути наведена власна авторська позиція щодо критично проаналізованої інформації та способів розв'язання виявлених проблем.

5. Рекомендується використання репрезентативного масиву сучасних класичних, дискусійних вітчизняних і зарубіжних літературних джерел (рекомендовано, зокрема монографій, підручників, навчальних посібників і статей членів кафедри, за їх наявності).

6. У 1-му розділі має бути обґрунтований вибір методик аналізу досліджуваних проблем і напрямів їх вирішення, застосованих в подальшому.

3.2.5 РОЗДІЛ 2 – Дослідницько-аналітичний

Цей розділ має бути максимально насичений фактологічною інформацією та її аналізом, результати якого відбивають особливості функціонування підґрунтя дослідження за період, відповідний меті роботи.

Усі використані таблиці, рисунки мають супроводжуватися тлумаченням і висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних процесів, їх особливості, тенденції, вектори змін. Аналіз проблеми повинен здійснюватися з урахуванням чинників позитивного й негативного впливу. Значущим є правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та опрацювання матеріалів, на підставі яких здійснюють кваліфікований аналіз, обґрунтовують пропозиції.

Вимоги до написання 2-го розділу КР:

1. В розділі 2 має бути використана тільки та інформація, яка сприяє досягненню цілей аналізу.

2. Розділ 2 для забезпечення логічної послідовності дослідження повинен містити фактологічне підтвердження актуальності теми КР щодо досліджуваної сфери.

3. Цей розділ має завершуватися систематизацією виявлених проблем або резервів і причин відповідно до тематики дослідження.

Загальні вимоги до написання КР:

1. Стиль викладу науковий.

Для наукового стилю мовлення властиві такі особливості:

- зрозумілість і предметність тлумачень;
- логічна послідовність і аргументованість викладу;
- узагальненість понять і явищ, їхній об'єктивний аналіз;
- точність і лаконічність висловлювань;
- аргументація та переконливість тверджень;
- однозначне пояснення причинно-наслідкових зв'язків; докладні висновки.

• Для синтаксису наукового мовлення характерними є :
 ~ безособові речення із присудком, вираженим дієслівною формою (на -но, -то) та прямим додатком у формі іменника у знахідному відмінку без прийменника (застосовано метод, прочитано дисертацію);

~ складні речення із чітко вираженим складносурядним або складнопідрядним зв'язком (*що, оскільки, у наслідок того, у зв'язку з тим, бо, тоді як тощо*).

У кваліфікаційній роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів,

бездоказових тверджень, тавтології, не використовувати займенник «я», натомість використовувати за необхідності займенник «ми».

У роботі має бути дотримано логічності в ланцюгу тема – об’єкт – предмет – мета – завдання – висновки.

2. Актуальність дослідження має бути обґрунтована та пов’язана з об’єктом дослідження.

3. Вступ повинен містити всі потрібні елементи, визначені репрезентованими рекомендаціями.

4. Висновки мають повністю, але стисло відбивати зміст КР і власні здобутки автора щодо досліджуваної теми

5. Обов’язковим є посилання на всі зазначені в списку літератури джерела.

3.2.6 Висновки є завершальною частиною кваліфікаційної роботи. Вони містять стислий (тезовий) виклад основних результатів здійсненої науково-дослідної роботи за обраною темою, отримані під час аналізу узагальнень, практичні рекомендації автора з вирішення окреслених у Вступі завдань, про доцільність їх упровадження, подальшого використання тощо.

3.2.7 Список використаних джерел. Список використаних джерел кваліфікаційної роботи має становити не менше 45 найменувань, зокрема іноземної літератури.

Список використаних джерел переважно розміщують:

– або в порядку появи покликань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні наукових робіт);

– або спочатку законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти; потім в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів; далі література іноземною мовою в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів. Відомості про джерела й літературу необхідно подавати згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (з офіційними виправленнями у 2017 році), з обов’язковою вказівкою на прізвища авторів, назви праці, міста й року видання, видавництва та кількості сторінок. Список потрібно укласти в алфавітному порядку. Зразки і приклад оформлення бібліографічного опису подано у [Додатку Ж](#).

Зверніть УВАГУ на таке:

1. Для оформлення покликання на книгу в списку використаних джерел вказують загальну кількість сторінок, а на частину книги чи статтю в збірці – вказують номери сторінок, з яких починається і закінчується стаття.

2. Якщо прізвища авторів вказують перед назвою роботи, то ініціали зазначають після них (Білецький О. І. Назва ...). Якщо ж спочатку вказують назву джерела, то ініціали зазначають перед прізвищем автора (Назва... О. І. Білецький...).

О. І. Білецький...).

3. Обов’язково вказують не тільки місце видання, а й видавництво.

4. Місце видання пишуть повністю (Запоріжжя, Донецьк, Львів, Відень тощо), за винятком столиць держав: К. (Київ), N.Y. (Нью-Йорк), L. (Лондон), P. (Париж).

5. Двокрапка як елемент пунктуації у бібліографічному описі виконує дві функції:

– звичайний розділовий знак, при цьому перед двокрапкою немає проміжку в один друкований знак;

– умовний розділовий знак – знак приписної пунктуації, який ставлять між зонами бібліографічного опису та їх елементами. У такому випадку двокрапка виконує розпізнавальну функцію елементів і зон, тому до і після двокрапки як приписаного знака залишають проміжок в один друкований знак.

Наприклад, тут перша двокрапка – звичайний розділовий знак у назві посібника (проміжок до двокрапки відсутній), а друга і третя двокрапка – знак приписної пунктуації, який ставлять між зонами бібліографічного опису (зона специфічних відомостей – вид видання; зона вихідних даних – місто видання і назва видавництва) – проміжок до і після двокрапки наявний:

Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навч. посіб. для студентів. вищ. навч. закладів. Київ : Слово, 2014. 440 с.

3.2.8 Додатки. Додатки можуть містити первинні матеріали, громіздкі таблиці й допоміжний матеріал, який має довідкове значення, але необхідний для повного висвітлення теми. Витяг з державного стандарту щодо оформлення додатків наведено в [Додатку Ж](#).

Під час виконання магістерської роботи потрібно уникати таких **типових помилок**:

- зміст роботи не відповідає плану кваліфікаційної роботи і/або не висвітлює повністю чи частково тему;

- зміст розділів (підрозділів) не характеризує проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;

- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;

- логічні помилки, невміння виокремити основне;

- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не виокремлює особливості об'єкта та предмета дослідження;

- робота не є самостійною, авторською, а радше компіляцією або плагіатом;

- не представлено всебічного аналізу окресленої проблеми, нової спеціальної літератури (за останні 2 – 10 років) щодо теми дослідження:

- кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного дослідження або переважно використовувалися підручники, а не спеціальну наукову літературу та фахові матеріали;

- невдало поєднано теорію з практикою;

- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням або тексту роботи;

- вибірково представлено матеріали щодо візуалізованого супроводу проекту, зокрема, з використанням спеціальних програмних продуктів;

- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, що демонструють реальний стан речей;

- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту бібліографічного опису:

- наведено таблиці, діаграми, схеми, які не складені самостійно, а запозичені з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті;
- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана неохайно, з помилками.

3.3. Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи

3.3.1 КР оформлюється відповідно до

Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.17 р. № 40 (зі змінами й доповненнями) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>);

та державних стандартів України:

–ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» \ 9http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF);

–ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (https://dnaop.com/html/61402/doc-ДСТУ_8302_2015).

3.3.2 Правила комп'ютерного набору тексту КР

Кваліфікаційну роботу друкують із застосуванням комп'ютерного набору на білому папері формату А4 (210x297 мм) відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» та ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Перенесення слів з одного рядка в інший у тексті роботи не припускається.

Текст роботи друкують з одного боку аркуша, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту кваліфікаційної роботи є такі :

- текстовий редактор –MS Word;
- гарнітура шрифту – Times New Roman, вирівнювання – за шириною;
 - кегль шрифту (розмір) – 14;
 - кількість символів у рядку – не менше 60;
 - абзац – 1,25 см;
 - міжрядковий інтервал –1,5;
 - кількість рядків на сторінці – до 30;
 - назви структурних частин роботи: **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ,**

ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами симетрично до тексту (шрифт – 14 напівжирний) без крапки в кінці, дозволено їх розміщувати посередині рядка. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено;

- усі названі структурні частини роботи потрібно починати з нової сторінки;
- новий підрозділ друкують на тій же сторінці, на якій закінчився попередній, відступ між підрозділами – два міжрядкові інтервали;
- заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, крім першої – великої, з абзацного відступу, шрифт – 14 жирний. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та заголовком підрозділу – два міжрядкові інтервали;
- у роботі дозволяють виділяти важливий текст так: **напівжирний**, *курсив*, ***напівжирний курсив*** або підкреслений. Виділення по всьому тексту повинні бути виконані в одному стилі. Не допускається виділяти частину тексту за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо;
- використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: “” або «», або """, або „,„. Аналогічною є вимога і до стилю апострофів: або ’, або ’ – однаково у всьому тексті;
- для зазначення в тексті роботи прізвища та ініціалів дослідників, необхідно дотримуватися одного стилю: Грицай М. С., Федченко П. М., або М. С. Грицай, П. М. Федченко, або М. Грицай, П. Федченко. Між прізвищем та ініціалами (стежачи, щоб вони лишилися в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift + Ctrl + Пробіл»). Обов’язково необхідно пам’ятати, що псевдоніми письменників не скорочують (Панас Мирний, Леся Українка, Марко Черемшина);
- не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки – у такому разі назву підрозділу разом із тестом переносять на наступну сторінку;
- не можна починати абзац наприкінці сторінки, якщо на ній поміститься лише один рядок з нього – у такому разі варто переносити весь абзац на наступну сторінку.
- Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

3.3.3 Нумерація

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті. Крапку після номера сторінки не ставлять. Нумерують усі аркуші, з-поміж них і додатки. Титульну сторінку не нумерують, її починають із другої сторінки (на якій вміщено зміст) з цифри 2.

Зміст, вступ, висновки, список використаної літератури та джерел не мають порядкових номерів. У тексті кваліфікаційної роботи номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки і з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи (підпункти) нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу (підпункту) складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу (підпункту), між цифрами ставлять крапку, а після останньої крапку не ставлять, у тому ж рядку друкують заголовок підрозділу, наприклад :

3.1 Методика обробки наукової інформації

3.1.1 Ручна обробка інформації

3.3.4 Оформлення таблиць, рисунків і формул

Таблиці нумерують наскрізно арабськими цифрами (за винятком тих, що розміщені в додатках). Дозволено нумерувати таблиці у межах розділу. У цьому разі номер таблиці складається з номеру розділу та порядкового номера таблиці, відокремленого крапкою, наприклад, «Таблиця 2.1» – перша таблиця другого розділу. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею з абзацного відступу. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Розмір шрифту табличного тексту зазвичай на 2 пункти менше за розмір основного шрифту.

У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишуть «Продовження табл. 3.1».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті або на наступній сторінці. У тексті повинна бути вказівка на таблицю, напр. «... основні події життя і творчості письменника наведено в таблиці 3». Таблицю розміщують так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою тощо.

3.3.5 Цитування та покликання на використані джерела

Цитати – дослівні уривки з використаних джерел – застосовують у кваліфікаційній роботі для обґрунтування, підтвердження авторських аргументів або для критичного аналізу літературних джерел.

Якщо студент, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, щоб посилити їх значення, він має зробити у тексті в дужках відповідні застереження й вказати свої ініціали, наприклад: (виділено мною – І. Г.) або (курсив мій – І. Г.). Цитата не повинна бути надто довгою (не більше ніж на пів сторінки). Перевантажувати текст цитатами недоречно.

Натомість можна вдаватися до непрямого цитування у формі переказу тексту, яке максимально точно передає думки автора й супроводжується відповідним покликанням на джерело, напр.: «Згідно з Ю. Лавріненком, ...», «М. Коцюбинська пропонує розглядати епістолярій як...» [4, с.123].

Під час написання кваліфікаційної роботи студент повинен давати покликання на джерела, матеріали або окремі результати досліджень, на ідеях та висновках яких відбувалося вивчення теми кваліфікаційної роботи. Це дає змогу відшукати використане у роботі джерело й перевірити достовірність цитування. Якщо було використано відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді у покликанні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, джерела. **Правила коректного цитування:**

✓ Якщо думку автора наведена дослівно, то її потрібно взяти в лапки, зробивши коректне покликання на джерело (його порядковий номер зі списку використаної літератури, який додається до роботи), напр., цитата в тексті: «Послання, епістола (лат. *epistole* – лист) – жанр поезії й публіцистики: твір, написаний у формі листа чи звертання до когось» [15, с. 166]. Відповідне подання у списку літератури:

15. Лесин В. Літературознавчі терміни. К. : Рад. школа, 1985. 251 с.

✓ Якщо цитується великий уривок з тексту, то він може не братися в лапки, натомість його можна відділити від решти тексту певним способом (набирати іншим кеглем, шрифтом, накресленням, більшими абзацними відступами тощо), зробивши коректне покликання на джерело (його порядковий номер зі списку використаних джерел, який додається до роботи). Так само без лапок подають поетичні цитати, якщо вони розміщені строфічно і виділені у вищезазначений спосіб. Поетичні рядки можна подавати і без строфічного виділення, «у рядок», але тоді цитата береться в лапки, а віршовий рядок від наступного відділяється скісною однією рисою (/) або двома(//).

✓ Допускають скорочення цитати, якщо це не призводить до викривлення думки автора. Місце скорочення має бути позначене в цитаті квадратними дужками з трикрапкою всередині.

✓ Допускають перефразування цитати, зміну словоформ чи відмінків певних слів. Таку цитату в лапки не беруть, але в квадратних дужках обов'язково роблять покликання на джерело (його порядковий номер зі списку використаних джерел, який додають до роботи).

✓ У списку використаних джерел завжди слід вказувати і ті, які використовували під час підготовки роботи, навіть якщо прямих покликань чи цитувань цих джерел у роботі немає.

4. ПЕРЕБІГ ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1 Попередній захист і зовнішнє рецензування КР

4.1.1 Не пізніше ніж за три тижні до початку роботи АК належно оформлена кваліфікаційна робота подається на попередній захист, що відбуватиметься на засіданні комісії з науково-педагогічних працівників, склад якої затверджує завідувач кафедри (дата попереднього захисту встановлюється кафедрою).

4.1.2 Метою попереднього захисту кваліфікаційної роботи здобувача є виявлення членами комісії рівня готовності роботи й рівня її відповідності вимогам, що висувають до таких доробків.

4.1.3 Для проведення попереднього захисту здобувач повинен подати на випускову кафедру:

- кваліфікаційну роботу у друкованому вигляді, не переплетену в жорстку палітурку;

- короткий звіт подібності (результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату);

- у разі наявності копію тексту тез доповіді на науковій конференції та/або наукової статті;

- відомість оцінювання КР науковим керівником (*Додаток К*).

Здобувач також повинен бути готовий коротко доповісти про основний зміст кваліфікаційної роботи.

4.1.4 Під час розгляду кваліфікаційної роботи члени комісії:

- перевіряють структуру, зміст кваліфікаційної роботи (відповідність індивідуальному завданню), звертають увагу на її оформлення, відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт;

- заслуховують доповідь здобувача.

4.1.5 Під час попереднього захисту члени комісії можуть надати здобувачу рекомендації щодо доопрацювання окремих розділів або кваліфікаційної роботи загалом для підготовки її до захисту.

4.1.6 За результатами такої процедури, відбитими в протоколі роботи комісії, кафедра ухвалює рішення про допуск або недопуск до захисту кваліфікаційних робіт на засіданні АК. Оцінювання за бальною шкалою за результатами попереднього захисту не здійснюють.

4.1.7 Рішення про допуск роботи до захисту на її титульному аркуші затверджується підписом завідувача кафедри.

4.1.8 КР до захисту повинна пройти зовнішнє рецензування. Оцінювання за шкалою в рецензії не передбачено, достатнім є довільне формулювання рівня її якості (високий, позитивний, належний, достатній, задовільний тощо).

4.1.9 Зовнішніми рецензентами можуть бути: наукові працівники науково-дослідних установ; працівники міністерств і відомств за фаховим спрямуванням, а також фахівці в тій галузі, якої дотична тема КР.

Зовнішня рецензія за підписом рецензента засвідчується печаткою організації (у разі її наявності) або готується на оригінальному бланку організації. Без зовнішньої рецензії КР до захисту не допускається. Негативний висновок рецензента не є підставою для недопущення кваліфікаційної роботи до захисту. Таку роботу за рішенням випускової кафедри можна подати для перехресного рецензування.

4.2 Підготовка до захисту й процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи

4.2.1 Після попереднього захисту й усунення недоліків кваліфікаційну роботу за тиждень до першого дня засідання АК подають на кафедру української мови та літератури для реєстрації. Здобувача не допускають до захисту, якщо на момент попереднього захисту кваліфікаційна робота не завершена.

4.2.2 До захисту кваліфікаційної роботи здобувач обговорює з науковим керівником тези виступу (доповідь, а також ознайомлюється зі змістом рецензії та готує відповіді на зауваження рецензента.

4.2.3 Захист кваліфікаційної роботи відбувається публічно на засіданні атестаційної комісії. Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи, як правило, не повинна перевищувати 30 хв. Упродовж 7-8 хвилин здобувач у своїй доповіді повинен обґрунтувати доцільність кваліфікаційної роботи, доповісти про її об'єкт і предмет, мету та завдання дослідження, основні його результати, викласти висновки й пропозиції.

4.2.4 Доповідь рекомендується супроводжувати коментарем ілюстративних матеріалів або слайдів презентації.

4.2.5 Текст доповіді здобувача екзаменаційній комісії не надається.

4.2.6 Кваліфікаційна робота оцінюється членами АК на закритому засіданні. При цьому враховують якість виступу здобувача, значущість виконаної роботи й ступінь її впровадження в практику, повноту відповіді на

поставлені запитання, рівень теоретичної та практичної підготовки здобувача, якість й ілюстративність оформлення кваліфікаційної роботи, відгук наукового керівника й зміст зовнішньої рецензії. Порядок оцінювання кваліфікаційних робіт визначено в Положенні про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>).

4.2.7 Завершенням захисту є оголошення одним з членів АК результатів оцінки захисту кваліфікаційної роботи. У разі незадовільної оцінки здобувач відраховується з Університету з правом захисту кваліфікаційної роботи з урахуванням окремої процедури допуску.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

5.1 Оцінювання якості виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Положенні про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>).

Перелік критеріїв оцінювання наведений у *Додатку Л*.

5.2. Підсумкову оцінку захисту кваліфікаційної роботи визначає АК. Рішення комісії є остаточним.

6. ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ

6.1 Кваліфікаційна робота підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного Університетом програмного продукту. Результати перевірки треба представити у вигляді довідки, яка відбиває унікальність тексту кваліфікаційної роботи (Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)).

6.2 Відповідно до Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів ДВНЗ «ДДПУ» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>), затвердженого Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 1 від 28 серпня 2020 року) та введеного в дію наказом від 28 серпня 2020 № 463, у кваліфікаційній роботі не повинно бути будь-яких різновидів плагіату, зокрема:

- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових досліджень;
- *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.
- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

- *привласнення авторства* – оголошення себе автором чужого оригінального наукового твору; видання під своїм ім'ям наукового твору, написаного з іншими особами без зазначення їх імен;

- *копіювання* чужих матеріалів у свою наукову роботу без внесення в заповичене жодних змін та без належного оформлення цитування;

- *представлення поєднання власних та запозичених аргументів* без належного цитування;

- *приховане некоректне запозичення* – залучення до своєї наукової роботи чужих матеріалів із внесенням незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

- *парафрази* – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту на основі заміни слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій за використання будь-якої авторської наукової праці, збереженої на електронних або паперових носіях, зокрема й розміщеної в мережі Інтернет;

- *компіляція* – створення тексту значного розміру завдяки копіюванню чужих матеріалів з різних джерел без самостійного поглибленого дослідження проблеми, без внесення в них правок, посилань на авторів та «маскування» через написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

6.3 Перевірку кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату здійснює науково-педагогічний працівник випускової кафедри, який є відповідальним за проведення такої перевірки, та оформлює її результати за допомогою програмного продукту у формі короткого звіту подібності (*Додаток М*).

6.4 Виявлення факту академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здійснюється на етапі їх подання на перевірку науковому керівникові.

6.5 У випадку встановлення факту наявності ознак збігів /ідентичності/схожості у кваліфікаційній роботі:

- менше 25% – здобувач допускається до захисту;

- від 25% до 50% – кваліфікаційна робота може бути доопрацьована автором у тижневий термін;

- більше 50% – здобувач не допускається до захисту і за порушення академічної доброчесності підлягає відрахуванню з ДДПУ з правом поновлення на атестацію в наступному навчальному році для повторного захисту кваліфікаційної роботи без зміни наукового керівника.

Наявність високого відсотку потребує детальної перевірки роботи комісією попереднього захисту.

7. ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Порядок зберігання кваліфікаційних робіт, їх оприлюднення регулюються Регламентом роботи Національного репозитарію академічних текстів (наказ МОН України від 04.07.2018 р. № 707) (<https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-reglamentu-roboti-nacionalnogo-repozitariyu-akademichnih-tekstiv>).

8. ПРИКЛАДИ ФОРМУЛЮВАНЬ ТЕМ КВАЛІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Напря́м «Українська мова та методика її викладання»

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Швидкої Н.В.:**

1. Етносимволіка кодів народного мовлення.
2. Семантико-синтаксична організація заговірних текстів.
3. Магічна функція мови у фольклорному дискурсі.
4. Комунікативно-семантичні різновиди текстів українських замовлянь.
5. Магія слова в українських замовляннях.
6. Статус символу у фразеологічній системі мови.
7. Категорія компаративності як об'єкт лінгвістичного дослідження.
8. Структурно-синтаксичні особливості періоду.
9. Порівняння як граматичне явище.
10. Структурно-синтаксичні особливості приєднувальних конструкцій.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Рябініної І. М.:**

1. Неологізми та їх опрацювання в українських орфографічних словниках початку ХХІ ст.
2. Методика опрацювання давніх писемних пам'яток як джерела вивчення історії мови в працях учених Харківської лінгвістичної школи.
3. Нові слова в українській лексиці початку ХХІ ст. Руйнування норм літературної мови.
4. Англіцизми в українській лексиці початку ХХІ ст.
5. Семантичні різновиди кольороназв у поетичній мові (на матеріалі художнього твору).
6. Напрями лінгвістично-історіографічного дослідження джерел вивчення історії східнослов'янських мов.
7. Семантичні різновиди етнографічних, соціокультурних та побутових фразеологізмів (на матеріалі художнього твору).

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Сушко О.І.:**

1. Концептуалізація щастя в семантиці фразеологічних одиниць (на матеріалі української та ...мов).
2. Змалювання концепту зло засобами фразеології.
3. Відтворення ідеї державотворення в семантиці фразеологічних одиниць текстів службових документів першої половини ХХ ст.
4. Зіставна характеристика фразеологічних одиниць лексико-семантичного поля жадібність в українській та англійській мовах.
5. Мовна тканина легенди як увиразнення світоглядних орієнтирів українського народу.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Падалки Р.М.:**

1. Формальна (когезія) та смислова (когерентність) зв'язність художнього тексту (на прикладі творчості сучасних письменників).

2. Проблематика політичної лінгвістики, медіалінгвістики та гендерної лінгвістики (лінгвогендерології) ХХІ ст.
3. Поняття комунікативної компетенції: прецедентні тексти.
4. Роль «людського чинника» в антропоцентричній лінгвістиці.
5. Домінуювальні лінгвістичні теорії ХХ-ХХІ ст.
6. Лінгвокультурні та гендерні особливості української мовної картини світу.
7. Когнітивна лінгвістика й проблема категоризації знань українського мовознавства.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Овчаренко Н.І.:**

1. Сучасна українська термінологія журналістики.
2. Роль терміна в публіцистичному тексті (на прикладі психологічної термінології).
3. Явище багатозначності в українській термінології.
4. Становлення і розвиток терміносистем (на прикладі педагогічної термінології).
5. Лексико-семантична організація термінології (на прикладі лексики логопедії).

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Кочукової Н.І.:**

1. Функціонування традиційних і трансформованих фразеологічних одиниць у сучасних українських медіатекстах.
2. Популяризація наукових студій в Україні: мовностилістичний аспект (на матеріалі українських сайтів).
3. Емоційно-експресивні засоби в різних жанрах мови преси.
4. Нові структурно-семантичні й стилістичні вияви синтаксичних одиниць у ролі заголовків (на матеріалі українських інтернет-видань).
5. Новітні запозичення в мові українських ЗМІ.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Колган О.В.:**

1. Мовностилістична специфіка ідіостилю Адама Міцкевича та її відтворення в українських перекладах.
2. Мовновиражальні засоби прози Станіслава Лема (на основі твору «Соляріс»).
3. Мовновиражальні засоби твору Генріха Сенкевича «Пан Володийовський».
4. Мовновиражальні засоби відтворення ідіостилю поетичної спадщини Чеслава Мілоша.
5. Мовновиражальні засоби у творах Ольги Токарчук (на основі збірки «Химерні оповідання»).

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Полякової Т.В.:**

1. Лексичні та концептуальні домінанти творів Яра Славутича як вияв авторського світобачення.

2. Новий український правопис: запровадження у практику закладами вищої освіти та в загальноосвітній школі.
3. Структурно-семантична характеристика діалектизмів та okazіоналізмів у художніх творах українських письменників (за вибором магістранта).
4. Авторська символіка в поетичній мові українських письменників (на матеріалі індивідуально обраних текстів).
5. Культура мовлення в теоретичному та практичному аспектах.

Напрямок «Українська література та методика її викладання»

Тематика кваліфікаційних робіт професора кафедри української мови та літератури Біличенко О.Л.:

1. Текст у вимірах літературознавства.
2. Альманах «Євшан»: історичний, жанрологічний і тематичний аспекти.
3. Сильові течії і напрями в українській літературі першої половини ХІХ століття.
4. Синтез мистецтв у творчості Михайла Коцюбинського.
5. Літературний текст в інтелектуальному просторі сучасної України.
6. Твори Михайла Максимовича (І.Шанхайського) в гуманітарному дискурсі ХХ-ХХІ століть.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури Жижченко Л.Б.:

1. Художня біографія жіночих постатей козацької доби в українській літературі кінця ХІХ – поч. ХХІ століть.
2. Художні особливості різдвяної прози в зарубіжній та українській літературі.
3. Проблема сім'ї в творах українських письменників кінця ХІХ – поч. ХХІ століть.
4. Жанрова своєрідність сучасної прози для дітей та юнацтва.
5. Літературна казка в українській та зарубіжній літературі.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури Лапушкіної Н.П.:

1. Відбиття уявлення про пекло у творах письменників ХІХ ст.
2. Літературна епоха 20-30 х років ХХ століття в мемуарній літературі (на основі книг Ю. Смолича, Г. Костюка, В. Минка).
3. Протистояння людини і системи у прозі І. Багряного.
4. Антироман як заперечення класичної форми роману в українській літературі ХХІ ст. (Ю. Андрухович, Н. Зборовська).
5. Відлуння світогляду Г. Сковороди у творчості поетів 20-30 х років ХХ ст.
6. Ознаки кіномистецтва в сучасному романі (В. Лис, С. Жадан, І. Роздобудько).

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури Ляшова Н.М.:

1. Інтелектуальна драма у творчості драматургів Західної Європи, Східної Європи та Сполучених Штатів Америки (на прикладі 2-4 п'єс).

2. Історія розвитку країн Західної та Східної Європи в історичних романах (1-3 приклади письменників).
3. Політична проблематика творів (1-3 приклади письменників).
4. Автобіографічні мотиви у творчості (1-3 приклади письменників).
5. Специфіка чоловічого (жіночого) образу у творчості (1 приклад письменника).

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Лисенко Н.В.:**

1. Естетичний феномен Нью-Йоркської групи та Київської школи поезії як явище українського літературного андеґраунду.
2. Українське село в літературі XIX та XX століть.
3. Шляхетний розбійник у Т.Шевченка («Варнак»), В.Наріжного («Гаркуша»), О.Сомова («Гайдамаки»), Г.Квітки-Основ'яненка («Предання о Гаркуше»): порівняльний аналіз.
4. Їжа як культурний феномен та її відображення в літературі.
5. Біблія й література: художня трансформація образів, мотивів.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Разживіна В.М.:**

1. Жанр ретророману у творчості Андрія Кокотюхи та Богдана Коломійчука.
2. Жанрово-стильові особливості сучасного жіночого детективного роману (Ірен Роздобудько, Алла Серова, Поліна Кулакова).
3. Специфіка втілення повстанської тематики в романах Андрія Кокотюхи та Василя Шкляра.
4. Специфіка висвітлення трагічних подій нашого минулого в романах Марини Гримич «Клавка» та «Юра».
5. Проблема стосунків підлітків та батьків у романах «Поклоніння ящірці» Любка Дереша, «Репетитор» Анни Хоми, «Рефлекс Медузи» Роксолани Сьоми.
6. Російсько-українська війна у творах вітчизняних авторів-комбатантів.
7. Зображення подій сучасних війн у творчості балканських та українських письменників.
8. Жанр художнього репортажу у творчості польських та українських авторів.
9. Особливості висвітлення подій європейської історії в трилогії Ірини Даневської та дилогії Гіларі Мантел.
10. Моделювання життя школяра-заучки у творах української та зарубіжної літератури.
11. Антиутопічний світ в романах українських та зарубіжних авторів.

Тематика кваліфікаційних робіт доцента кафедри української мови та літератури **Тендітної Н.М.:**

1. Образ рідного краю у творах поетів-земляків.
2. Особливості змалювання маргіналів у творчості О. Ульяненка.
3. Подорожі в часі – основа пригодницьких творів для підлітків.
4. Художня інтерпретація булінгу в шкільному середовищі у творах сучасної української літератури.

5. Специфіка змалювання злочинців у сучасних детективах для підлітків.
6. Образ закоханого підлітка в сучасній дитячій літературі.
7. Втілення чорнобильської тематики на сторінках художньої літератури.
8. Гумор і сатира в сучасній українській літературі.
9. Чорнобильська трагедія очима дітей у збірці Є. Гуцала «Діти Чорнобиля».
10. Педагогічна некомпетентність – причина гноблення героїні в повісті А. Шавлач «Пампуха».
11. Змалювання булінгу як наслідку першого кохання у романі А. Нікуліної «Сіль для моря, або Білий Кит».
12. «Потойбічні» світи у творах М. Кідрука.
13. Образ оповідача в химерній прозі.
14. «Географія» пригодницьких повістей Л. Вороніної.
15. Проблеми підлітків у збірці оповідань О. Сайко «Новенька».
16. Тематика оповідань І. Андрусяка.
17. Специфіка змалювання жіночих (чоловічих) образів у малій прозі О. Ульяненка.
18. Роль і функції пейзажів у сучасних творах для дітей.
19. Фізичне знущення як реакція на «інакшість» у романі М. Кідрука «Не озирайся і мовчи».
- 20). Мізофобія – основа для вербального цькування у психологічній казці Т. Конієнко «Недоторка».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон «Про вищу освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. [URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18)
2. Закон «Про освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. [URL:http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19).
3. Загальні рекомендації з підготовки, оформлення, захисту й оцінювання кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів; ЗУНУ. Тернопіль : Вид-во ЗУНУ, 2020. – 67 с.
4. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010// База даних «Законодавство України»/ВР України. [URL:http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10](http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10)
5. Національна рамка кваліфікацій // База даних «Законодавство України»/ВР України. [URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p)
6. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 26 с.
7. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (https://dnaop.com/html/61402/doc-ДСТУ_8302_2015)
8. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» \9 [URL:http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF](http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF).
9. Наказ МОН України «Про затвердження регламенту роботи національного репозитарію академічних текстів» від 04.07.2018 р. № 707. [URL:https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-reglamentu-roboti-nacionalnogo-repozitariyu-akademichnih-tekstiv](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-reglamentu-roboti-nacionalnogo-repozitariyu-akademichnih-tekstiv).
10. Наказ МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.17 р. № 40 (зі змінами та доповненнями) [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text).
11. Методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських / магістерських) робіт у Полтавському національному педагогічному університеті ім. В.Г. Короленка / В. Бондаренко, О. Дмитрієнко, В. Шевчук, Т. Япринець; Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. Полтава. : Вид-во ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2021. – 51 с.
12. Методичні рекомендації до написання і оформлення бакалаврських та магістерських робіт з української літератури: для студентів спеціальностей 035 Філологія (українська мова і література) та 014 Середня освіта (українська мова і література) / Інна Петрівна Галак, Ірина Василівна Григоренко, Лариса Віссаріонівна Йолкіна, Ірина Віталіївна Савченко; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 62 с.
13. Методичні рекомендації до написання та оформлення кваліфікаційних (магістерських) робіт здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності 035 Філологія ОПП «Українська мова та література»; Чернівецький національний ун-т імені Юрія Федьковича.

Чернівці : Вид-во Чернівецького національного ун-ту імені Юрія Федьковича, 2022. – 28 с.

14. Положенням про кваліфікаційні роботи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/01092021%20положення%20кваліфікац.роботи.pdf>), затверджене Вченою радою Університету 30 серпня 2021 р., протокол № 1 (наказ № 509 від 30.08.2021 р.)

15. Положення про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет»
URL:<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>.

16. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
URL:<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

18. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : Навч. посібник. К., 2003. 116 с.

17. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату (лист МОН України № 1/11-8681 від 15.08.2018 р.).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Бланк заяви на виконання кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри української мови та літератури
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний
університет»

доктору із соціальних комунікацій., професору
Біличенко О.Л.

здобувача вищої освіти освітньо-професійної
програми

П.І.Б. _____

тел. _____

e-mail: _____

ЗАЯВА

Прошу Вашого дозволу на написання кваліфікаційної роботи за напрямом
дослідження: _____.

(вказати напрям дослідження)

Тема КР _____

вказати тему КР

Науковим керівником прошу призначити

Здобувач _____

(дата) (підпис)

Остаточна тема КР (заповнюється після призначення кафедрою наукового керівника):

Науковий керівник _____

(дата) (Прізвище та ініціали, підпис)

Здобувач _____

(дата) (підпис)

ДОДАТОК Б**Бланк титульної сторінки кваліфікаційної роботи****МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»****Філологічний факультет****Кафедра української мови та літератури****ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**Рекомендовано до захисту
«___» _____ 202__р.,
протокол № _____
Завкафедри _____
(підпис)**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**другого (магістерського) рівня

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему « _____ »
(назва теми)здобувача вищої освіти _____
П.І.Б. підписФорма навчання: _____
денна, заочнаНауковий керівник: _____
науковий ступінь, вчене звання, ПІБ підпис

Завідувач кафедри: доктор із соціальних комунікацій, професор Біличенко О.Л.

підпис, дата

Слов'янськ, 202__

ДОДАТОК В
Бланк індивідуального завдання на виконання кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Філологічний факультет
Кафедра української мови та літератури

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

ПОГОДЖЕНО:

Керівник проектної групи (гарант) освітньо-професійної програми канд. філол. н., доцент

(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 202__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри української мови та літератури, професор

_____ О.Л. Біличенко

(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної роботи

на тему: « _____

»

Тему затверджено наказом ректора Університету від « _____ » 202__ р .№ _____

Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах

Розділ 1.	_____

	(назва розділу)
Розділ 2.	_____

	(назва розділу)
Розділ 3.	_____

	(назва розділу)

Об'єкт дослідження:	_____
Предмет дослідження:	_____
Мета кваліфікаційної роботи:	_____

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення окресленої мети:

У розділі 1. _____

У розділі 2. _____

У розділі 3. _____

**Завдання підготував
науковий керівник**

_____ (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 202__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

_____ (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 202__ р.

ДОДАТОК Г
Форма відгуку наукового керівника

ВІДГУК
наукового керівника на кваліфікаційну роботу
здобувача філологічного факультету
освітньо-професійної програми « »

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: « _____ »

Характеристика кваліфікаційної роботи

1. Актуальність теми _____

2. Ступінь повноти розробки проблеми

3. Позитивні риси кваліфікаційної роботи. _____

4. Аргументованість висновків і пропозицій

5. Наявність елементів новизни у пропозиціях

6. Ступінь використання сучасних методів обробки інформації _____

7. Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій у практику _____

8. Наявність недоліків _____

Характеристика індивідуальних особливостей здобувача вищої освіти _____

Відповідність вимогам до кваліфікаційної роботи із спеціальності 073 Менеджмент. _____

Оцінка, висновки й пропозиції до дипломної роботи. _____

Загальна оцінка кваліфікаційної роботи та її допущення до захисту перед ЕК: _____

Науковий керівник: _____

науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

підпис

« ____ » _____ 202__ р.

ДОДАТОК Д
Форма зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
здобувача філологічного факультету
освітньо-професійної програми « »

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: « _____
_____ »

Характеристика кваліфікаційної роботи

1. Актуальність теми кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення _____

2. Рівень підготовки студента _____

3. Якість представлення результатів кваліфікаційної роботи магістра
(наприклад, Матеріал викладений послідовно, лаконічно й супроводжується
необхідним ілюстративним матеріалом і має логічне завершення)

4. Позитивні та негативні риси кваліфікаційної роботи _____

5. Достовірність даних (Наприклад, матеріал, використаний у представленій
кваліфікаційній роботі магістра достовірний, актуальний і може бути
застосований у.....).

6. Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій у практику (*Наприклад*, Отримані результати й запропоновані заходи щодо розробки програми розвитку діяльності варті уваги й будуть винесені на розгляд керівництвом)

7. Зауваження _____

Оцінка, висновки та загальна рекомендація щодо присвоєння кваліфікації магістра філології здобувачу вищої освіти (ПІБ _____)

Місце роботи та посада рецензента

Рецензент:

посада та назва підприємства (установи)

_____ науковий ступінь, вчене звання (за наявності), ПІБ

(підпис, печатка)

« ____ » _____ 202__ р.

Додаток Е
Приклад змісту кваліфікаційної роботи
ЗМІСТ

ВСТУП.....
РОЗДІЛ 1 <i>Назва</i>
1.1 <i>Назва</i>
1.2 <i>Назва</i>
1.3 <i>Назва</i>
Висновки до розділу 1.....
РОЗДІЛ 2 <i>Назва</i>
2.1 <i>Назва</i>
2.2 <i>Назва</i>
2.3 <i>Назва</i>
Висновки до розділу 2.....
РОЗДІЛ 3 <i>Назва</i>
3.1 <i>Назва</i>
3.2 <i>Назва</i>
3.3 <i>Назва</i>
Висновки до розділу 3.....
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....
ДОДАТКИ.....
Додаток А <i>Назва</i>
Додаток Б <i>Назва</i>
Додаток В <i>Назва</i>
.....
.....

ДОДАТОК Ж

Вимоги до оформлення ілюстративних матеріалів, списку використаних джерел та додатків

Правила подання ілюстрацій

УСІ БЕЗ ВИНЯТКУ типи ілюстрацій (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, креслення тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок».

Рисунок подають одразу після тексту, де вперше покликаються на нього, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби – у додатках.

Усі ілюстрації нумерують наскрізно арабськими цифрами, крім ілюстрацій у додатках. Нумерація їх звичайно буває наскрізною в межах розділу. Тоді номер рисунка складається з номера розділу й порядкового номера рисунка в цьому розділі, що відокремлюють крапкою, наприклад «Рисунок 3.2» – другий рисунок третього розділу.

Рисунки кожного додатка нумерують окремо. Номер рисунка додатка складається з позначення додатка й порядкового номера рисунка в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Рисунок Б.1 – », тобто перший рисунок додатка Б.

Якщо рисунки створені не автором кваліфікаційної роботи, подаючи їх у роботі, треба дотримуватися вимог чинного законодавства України про авторське право.

На *КОЖНУ* розміщену у кваліфікаційній роботі ілюстрацію *ОБОВ'ЯЗКОВО* робляться покликання, що містять порядкові номери, під якими ілюстрації розміщено у кваліфікаційній роботі. Ці покликання не варто оформляти як самостійні фрази, де лише повторюється зазначене в підписі. У тому місці, де йдеться про тему ілюстрації та читача потрібно відіслати до неї, розміщують покликання або у вигляді взятого в круглі дужки виразу «(рис. 1.3)», або на зразок вислову: «...як це показано на рис. 1.3 або... «як це видно з рис. 1.3».

Кожну ілюстрацію необхідно супроводити пояснювальним підписом, який повинен відповідати основному текстові й власне ілюстрації.

Пояснювальний підпис під ілюстрацією звичайно має 4 основні елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається словом «Рисунок»;
- порядковий номер ілюстрації, що вказується без знака номера арабськими цифрами (1.1, 2.3, 3.2);
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із характеристикою зображуваного в найбільш лаконічній формі, але досить вичерпно, зазначаючи об'єкт, його галузеву або територіальну приналежність та період років дослідження представленого матеріалу;

– джерело.

Наприклад:

Рисунок 2.7– Структура літературного дискурсу [Error: Reference source not found; Error: Reference source not found; Error: Reference source not found].

або *Джерело: створений автором за матеріалами [28; 31; 31].*

За потреби під рисунком розміщують пояснення (підрисунковий текст або примітки). Наприклад, умовні позначення, які використовуються на схемі, графіку тощо.

Як зазначено вище, *єдиним видом* ілюстративного матеріалу в роботах є рисунки, представлені у вигляді схем, блок-схем, діаграм (стовпчикових, пелюсткових, точкових, бульбашкових, колових та кільцевих тощо) і графіків.

Рисунки використовують у роботах, коли потрібно зобразити предмет таким, яким ми його сприймаємо, але тільки без зайвих деталей і подробиць. За допомогою рисунка можна з великим ступенем наочності зобразити форму, структуру й розташування предметів. Він допомагає легко усунути все непотрібне, що заважає зрозуміти сутність справи й виокремити основні частини зображуваного.

Схема – це зображення, що передає зазвичай за допомогою умовних позначок і без дотримання масштабу основну ідею процесу й демонструє взаємозв'язок їхніх головних елементів.

Діаграма – один із засобів графічного зображення взаємозалежності. Діаграми подають для унаочнення явища.

Результати оброблення числових вирахунків можна навести у вигляді **графіків**, тобто умовних зображень величин та їхніх співвідношень завдяки геометричним фігурам, крапкам та лініям. Графіки використовують як для аналізу, так і для підвищення наочності матеріалу.

ОБОВ'ЯЗКОВИМ є покликання на джерело!!! Джерело може зазначатися у кваліфікаційній роботі так:

– або одразу після назви рисунка у квадратних дужках, **наприклад** [3, с. 5];

– або під назвою рисунка 10-м шрифтом курсивом пишеться слово Джерело, ставиться дві крапки і у квадратних дужках вказують джерело. Якщо рисунок складено самостійно, то під назвою рисунка 10-м шрифтом курсивом пишеться слово Джерело, ставиться дві крапки та пишеться: укладений або розроблений автором або: за матеріалами, або на основі (певних джерел, якими автор керувався під час укладання або розроблення конкретного рисунка).

У тексті спочатку йде покликання на рисунок, а потім власне рисунок, **а не навпаки**.

Правила подання таблиць

Кваліфікаційна робота може супроводжуватися значними обсягами цифрового матеріалу, що варто згрупувати в таблиці. За змістом таблиці поділяються на неаналітичні й аналітичні. У неаналітичних таблицях наводять результати статистичного типу, що ілюструють те чи те філологічне або дидактичне явище. Аналітичні таблиці демонструють результати оброблення й аналізу статистичних або числових показників, отриманих під час експерименту. Після таких таблиць наводять узагальнення про нове (сформульоване) твердження, що вводиться до тексту словами: «табл. 1.2 дає змогу зробити висновок, що...», «з табл. 1.3 видно, що...» тощо.

Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, де її згадують уперше, або на початку наступної після покликання сторінці. На всі таблиці мають бути покликання в тексті роботи.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, крім таблиць, уміщених у додатках. Номер таблиці складається з номеру розділу й порядкового номеру таблиці, відокремлених крапкою, *напр.*, Таблиця 3.1 – перша таблиця третього розділу.

Назву таблиці друкують з великої літери й розміщують над таблицею з абзацного відступу. Назва таблиці має відбивати її зміст, бути конкретною та стислою.

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою, *напр.*, «Таблиця В.1 – », тобто перша таблиця додатка В, назва таблиці.

ОБОВ'ЯЗКОВИМ є покликання на джерело!!! Джерело може зазначатися у кваліфікаційній роботі так:

– або *одразу після назви таблиці у квадратних дужках, напр.*, [10, с.8];

– або *під назвою таблиці 10-м шрифтом курсивом пишеться слово Джерело, ставиться дві крапки і у квадратних дужках вказується джерело. Якщо таблиця складена самостійно, то під назвою таблиці 10-м шрифтом курсивом пишеться слово Джерело, ставиться дві крапки й: складено або розроблено або: за матеріалами, або на основі (певних джерел, якими автор керувався під час укладання або створення конкретного рисунка).*

Цифрові дані в таблицях мають бути відцентровані. Відсоткові значення наводяться у вигляді десяткових знаків. Кількість десяткових знаків для одного показника у динаміці за декілька років має бути однаковою. Кожний показник, поданий у таблиці, обов'язково має одиниці вимірювання.

Якщо таблиця досить велика, то можна зменшувати розмір шрифту до 10 пт, проте таке зменшення здійснюється для всіх складових таблиці (крім її назви).

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, то її треба перенести на наступну. Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч на початку, а над іншими її частинами, розміщеними на наступних сторінках, пишуть: «Продовження таблиці ____» або «Кінець таблиці ____» із зазначенням номера таблиці, але без повторення її назви.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Заголовки граф у першому ярусі варто писати з прописної букви, наприкінці ні крапку, ні кому не ставлять. Якщо ярус складає єдину граматичну форму з попереднім ярусом, то з малої літери пишуть підзаголовки, що розміщені нижче.

Заголовки граф подають у називному відмінку однини. Порядок проходження частин підзаголовка: визначення величини, її літерне позначення, кома, одиниця виміру.

Усі матеріали, наведені в таблицях, повинні бути достовірними, однорідними й порівнюваними, підставою їхнього угруповання повинні бути істотні ознаки.

У тексті спочатку розміщують покликання на таблицю, а потім власне таблицю, а **не навпаки**.

Примітки до тексту й таблиць, де наводять довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, *напр.:*

Примітки: (10 шрифтом, курсив) 1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Оформлення списку використаних джерел

Бібліографічний апарат кваліфікаційної роботи складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) і бібліографічних покликань. Повнота бібліографічного списку й покликань демонструє ступінь ознайомлення автора кваліфікаційної роботи з наявною літературою щодо проблеми дослідження. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Список використаних джерел варто формувати:

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо (обов'язково враховують відповідність бібліографічного опису чинним вимогам). Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Зокрема, потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів: ДСТУ 2732:2004 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять», ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)», ДСТУ 6095:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88-2003, MOD)», ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD)», ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості», ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)», ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80-2000, IDT).

Оформлення бібліографічного опису варто проводити згідно ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел подано нижче:

Книги одного, двох або трьох авторів

1. Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навч. посіб. для студентів. вищ. навч. закладів. Київ : Слово, 2014. 440 с.
2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.
3. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 327 с.
4. Синьова Є. П., Гребенюк Т. М., Серпутько Г. П. Основи психологопедагогічного супроводу студентів з порушеннями зору : наук.-метод. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. Драгоманова, 2015. 153 с.

Книги чотирьох та більше авторів

1. Педагогіка розуміння як перспективний напрям розвитку вищої освіти : навч. посіб. / О. Г. Романовський та ін. Харків, 2014. 260 с.
2. Педагогіка розуміння як перспективний напрям розвитку вищої освіти : навч. посіб. / О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, С. М. Резнік, Ж. Б. Богдан; Харків, 2014. 260 с.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.

Статті із журналів

1. Ковальська О. Про інноваційні соціальні технології національнопатріотичного виховання школярів. *Директор школи, ліцею, гімназії* : наук.-практ. журн. 2015. № 4/5. С. 44–50.
2. Бондаревська І. О., Михайленко В. О. Психологічний аналіз соціального капіталу в спільнотах іммігрантів та біженців. *Педагогіка і психологія* : наук.-теор. та інфор. журн. 2016. № 2. С. 71–76.
3. Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання / О. І. Локшина та ін. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 2. С. 5–12.

Статті із наукових збірників

1. Прозар М. В. Адаптація учнів перших класів до навчальної діяльності в початковій школі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка*. Тернопіль, 2015. Вип. 1. С. 49–55.
2. Стеценко В. І., Галуйко Р. М. Екзистенціалізм: історико-філософський та релігійний погляд. *Гілея. Історичні науки. Філософські науки*.

Політичні науки : наук. вісник : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 100 (9). С. 156–160.

3. Пропедевтика сприйняття понять «інваріант» та «напівваріант» при наданні математичної освіти молодшим спеціалістам комп'ютерноорієнтованих спеціальностей (ВНЗ I-II рівнів акредитації) / О. Лещинський та ін. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 3 : Фізика і математика у вищій і середній школі*. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 16. С. 83–89.

Електронний ресурс

1. Апостол М. В. Наукові пошуки академіка М. В. Зубця в контексті розвитку вчення про породотворення у тваринництві. Історія науки і біографістика: електрон. наук. фах. вид. 2016. № 1. URL : <http://inb.dnsgb.com.ua/2016-1/01.pdf> (дата звернення: 29. 08. 2017).

2. Борисенко В. Й., Візер С. О. Державотворчі та національно-духовні процеси в Україні першої половини XVII ст. : навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 154 с. [Електронний ресурс]. Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. Наукова бібліотека. Репозитарій. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7206> (дата звернення: 29. 08. 2017).

3. Драгоманов Михайло Петрович [Електронний ресурс]. Вікіпедія : вільна енциклопедія. URL : https://ru.wikipedia.org/wiki/Драгоманов_Михайло_Петрович (дата звернення: 29. 08. 2017).

Архівний документ

ЦДАВО України (Центральний державний архів вищих органів влади та управління України). Ф. 166 (Фонд «Міністерство освіти України»). Оп. 166. Од. зб. 33. 10 арк. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 166. Од. зб. 33. 10 арк.

Покликання на назву документу з архівної справи:

Положення про Київський педагогічний інститут. ЦДІАК. Ф. 707. Оп. 160. Спр. 38. Ч. 1 Арк. 272–273 зв.

Оформлення додатків

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи на наступних сторінках, у порядку появи посилань на них у тексті. Додатки не входять до загального обсягу кваліфікаційної роботи, проте мають власну наскрізну нумерацію.

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги з нормативних актів і документів, звіти, окремі інструкції/положення/правила, результати соціологічних опитувань, громіздкі таблиці, рисунки тощо, подання яких у тексті роботи недоцільне через великий обсяг. Кожний додаток починається з нової сторінки.

По центру зазначається слово ДОДАТОК 14 шрифтом відповідно до літер алфавіту. Додатки варто позначати послідовно *великими літерами української абетки за винятком літер Г,Є,І,Ї,Й,О,Ч,Ь*, напр., ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатку, варто нумерувати в межах кожного додатку, напр., рисунок В.3 – третій рисунок додатку В; таблиця Д.2 – друга таблиця додатку Д; формула (В.1) – перша формула додатку В.

Джерела, що цитують тільки в додатках, повинні розглядатися незалежно від тих, які цитують в основній частині роботи, і мають бути перераховані наприкінці кожного додатку в переліку покликань.

Якщо в роботі як додаток використовують документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа цього виду, його копію вміщують у звіті без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «ДОДАТОК» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки.

ДОДАТОК И

Деякі поради щодо публічної апробації наукової діяльності

Основи написання наукової статті

Наукова стаття – вид наукової публікації, де описано кінцеві або проміжні результати здійсненого дослідження. Обсяг наукової статті здобувача зазвичай становить від 6 до 10 сторінок (формат А 4, шрифт 14, інтервал 1,5). Наукова стаття містить такі необхідні елементи:

- постановка проблеми та її актуальність;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, де започатковано розв’язання цієї проблеми і на які спирається автор;
- формулювання мети статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження;
- висновки з цього дослідження.

Науковим статтям притаманна **дослідницька** (мають наукові результати), **презентаційна** (представляють дослідника в науковому товаристві), **оцінна** (оцінюють стан наукових досліджень з певної проблеми) та **комунікативна** (служать засобом спілкування дослідників) **функції**.

Ознаками наукової статті є логічність, стислість, точність наукової термінології, достовірність інформації, критичність у відборі фактів, доказовість змісту тексту, завершеність (цілісність розкриття одного або кількох питань), обґрунтованість висновків, наявність покликань та списку використаної літератури.

Підготовка наукової статті охоплює такі етапи:

- формулювання робочої назви статті (**заголовок має бути лаконічним й однозначним, адже він повинен сконцентрувати увагу читача на предметі дослідження**);
- визначення теми, структури та обсягів наукової інформації, представленої в науковій статті;
- обґрунтування в основній частині статті отриманих результатів;
- перевірка узгодженості між заголовком, метою, завданнями і висновками;
- перевірка тексту статті на відповідність чинним правописним нормам, вимогам наукового стилю, оформлення цитат і покликань;
- оформлення списку використаних джерел за чинними стандартами.

Правила написання тез наукової доповіді

Тези (лат. thesis – положення, твердження) – це коротко сформульовані основні положення доповіді, лекції, статті тощо.

Тези наукової доповіді – це опубліковані до початку конференції матеріали із викладом їх основних позицій. У тезах чітко й лаконічно відбиваються результати дослідження. Зміст тез повинен бути логічним, переконливим, композиційно струнким, маніфестувати основні концептуальні положення наукової роботи. Вдало скомпоновані і сформульовані тези здатні привернути увагу, зацікавити об’єктом дослідження.

Мета, з якою пишуться тези:

1. Ознайомити зацікавлених з основним змістом доповіді.
2. Оприлюднити попередні результати наукового дослідження, вказати на його оригінальність та новизну.
3. З'ясувати особливості авторської позиції у підході до наукової проблеми.
4. Підтвердити факт апробації та впровадження результатів і висновків наукової роботи.

Обсяг. Тези, зазвичай, складаються з 1-2 сторінок (формат А4, шрифт 14, інтервал 1,5).

Зміст і форма тез. Потрібно дотримуватися логіки викладу змісту, композиційних і мовностильових вимог:

- у тезах викладають тільки найважливіше, доцільно оперуючи науковою термінологією, адже науковість – необхідна умова жанру;
- формулювати думку чітко й зрозуміло;
- дотримуватися послідовності викладу думок;
- уникати занадто довгих речень;
- виокремити основну ідею наукового дослідження та окреслити способи її розкриття;
- звернути увагу на назву тез; заголовок повинен відповідати меті, орієнтувати читача у змісті доповіді. Зазвичай назва доповіді на конференції і тез до неї збігаються;
- викладати власні судження з використанням коротких стверджувальних речень;
- у кінці тез обов'язково подають бібліографію. У списку літератури вказують найважливіші джерела (2-3 позиції). **Структура тез:**

1. Назва.
2. Актуальність.
3. Ступінь наукової розробленості проблеми.
4. Мета наукової роботи.
5. Джерельна (емпірична) база дослідження.
6. Основна частина.
7. Висновок-узагальнення. Його обсяг, переважно, становить один невеликий абзац.
8. Список використаної літератури.

Оформлення тез (шрифт, інтервал, поля) повинно чітко відповідати вимогам, викладеним в інформаційному листі.

Тези мають бути написані без орфографічних, пунктуаційних і стилістичних помилок. Редакційна колегія залишає за собою право відхилити неналежно виконані роботи.

Варто не переобтяжувати тези цитуванням, цитат краще взагалі уникати. Якщо все ж є потреба зробити покликання на інших авторів, необхідно, щоб дібрані цитати були короткими.

Принципи публічного ділового спілкування

Метою публічних виступів є транслявання інформації, знань, оцінок і вражень. Найпоширеніші жанри публічних виступів: доповідь, промова, лекція, виступ у дискусії.

Доповідь – це значний за обсягом документ, призначений для усного виголошення, що обов'язково містить певні висновки й пропозиції. Текст доповіді може бути предметом обговорення, зазнавати критики, доповнюватися новими положеннями тощо.

Виступ у дискусії – це лаконічний (до 2-5 хв.), чітко аргументований виклад певного погляду на проблему. Виступ найчастіше є спонтанною мовною реакцією на щойно почуте на семінарі, науковій конференції тощо. Полемічність, стислість, точність і чіткість формулювання – основні риси виступу.

Наукова доповідь – це доповідь, що містить інформацію про наукові спостереження, досліди, їх результати, нові відкриття, у ній узагальнюються наукові матеріали. Наукова доповідь, здійснена на підставі критичного огляду й вивчення низки публікацій, називається рефератом.

Структура доповіді: вступ, основна частина, висновок.

У вступі потрібно визначити тему, вказати актуальність проблеми, сформулювати мету доповіді, викласти історію питання.

В основній частині – подати характеристику проблеми (виділити основний аспект проблеми, а потім – основні положення, які докладно й послідовно проаналізувати).

Висновки мають бути чіткими, лаконічними.

Під час публічного виступу необхідно говорити чітко, зрозуміло й переконливо. Щоб виступ був успішним, потрібно:

- ✓ підготуватися до виступу заздалегідь, продумати структуру й зміст, укласти план, дібрати приклади, опрацювати літературу з обраної теми;
- ✓ продумати логіку виступу, аргументацію висновків;
- ✓ розрахувати час виступу, щоб вкластися в регламент конференції;
- ✓ під час виголошення доповіді почуватися впевнено, не поспішати, говорити спокійно;
- ✓ не вживати надто довгих речень;
- ✓ бажано застосовувати мультимедійні засоби для візуалізації інформації.

ДОДАТОК К
Відомість оцінювання КР науковим керівником
(відповідності тексту КР встановленим вимогам)

на тему: _____

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти _____

Таблиця К.1

Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту	Оцінка тексту КР керівником	Бальні шкали оцінювання
1		2
1. Логіко-структурний рівень: витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, обґрунтованість актуальності теми, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів		0 – побудова кваліфікаційної роботи не відповідає цілям та завданням дослідження, об'єкт і предмет дослідження не визначені або не відповідають темі, висновки мають характер анотації;
		6 – побудова роботи частково відповідає окресленим меті й завданням, актуальність теми подана як констатація, логіка роботи витримана не повністю;
		8 – побудова роботи загалом є логічною, формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків мають несуттєві змістовні або редакційні недоліки;
		10 – побудова є логічною, взаємоузгоджені формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків, актуальність обґрунтована та пов'язана з об'єктом дослідження
2. Рівень пошукової глибини: якість бібліографічного аналізу		0 – відсутні актуальні джерела, література застаріла, переважна кількість навчальних видань;
		6 – використано обмежену кількість джерел, відсутні актуальні полемічні публікації, наявні лише вітчизняні видання, навчальна література становить 50% опису;
		8 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних і вітчизняних бібліографічних джерел, опублікованих у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 30% опису;
		10 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних і вітчизняних бібліографічних джерел, опублікованих у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 10% опису
3. Науково-теоретичний рівень: аналіз понятійного апарату досліджуваної предметної галузі, здатність здобувача до критичних зіставлень й узагальнень різних позицій щодо окреслення та вирішення досліджуваної проблеми; наявність теоретично обґрунтованої авторської позиції щодо способу розв'язання проблеми		0 – критичні зіставлення та узагальнення відсутні, поняття не визначені, позиція автора не зазначена;
		6 – обмежений аналіз понятійного апарату (одне-два визначення), відсутність критичних зіставлень та узагальнення різних підходів до окресленої проблеми та її розв'язання наявні, але узагальнення відсутні або некоректні;
		8 – основні поняття здебільшого визначені, але не завжди наявні критичні зіставлення й узагальнення різних думок, авторська наукова позиція не завжди виголошена;
		10 – визначені основні поняття, наявні критичні зіставлення та узагальнення різних думок, чітко зазначена авторська наукова позиція

1	2
<p>4. Аналітико-методичний рівень: глибина проведеної діагностики проблеми, відповідність використаного методичного інструментарію меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів застосування інструментів, здатність здобувача до комбінування та рекомбінування вихідної інформації (перетворення неупорядкованого масиву в аналітичні таблиці тощо)</p>	<p>0 – простий переказ відомостей, деякі уривки інформації подано хаотично, без будь-якого впорядкування;</p>
	<p>6 – інформацію оброблено частково, методи аналізу застосовані без усвідомлення здобувачем їх призначення та результатів;</p>
	<p>8 – проведений аналіз відповідає загалом вирішенню окреслених завдань, дозволяє провести необхідну діагностику досліджуваної проблеми, використовується адекватний інструментарій, є окремі недоліки в опрацюванні отриманих результатів, некоректності чи помилки в представленому аналізі;</p>
	<p>10 – проведено ґрунтовний аналіз проблеми, свідомо та обґрунтовано обрано доцільні методи дослідження та надані авторські коментарі щодо його результатів</p>
<p>5. Конструктивний рівень: експериментальне підтвердження пропозицій (сутність, обґрунтування доцільності реалізації запропонованих пропозицій, обґрунтування очікуваного (якісного або кількісного) постпроектного поліпшення, рекомендації щодо впровадження проекту</p>	<p>0 – пропозиції не обґрунтовано, відсутні будь-які докази щодо висновків;</p>
	<p>6 – новизна дослідження наявна, але має місце обмеженість доказової бази;</p>
	<p>8 – параметри конструктивних пропозицій загалом наявні, не завжди є достатнім чи коректним спосіб обґрунтування характеристик висунутих пропозицій;</p>
	<p>10 – пропозиції обґрунтовано, наукову новизну доведено</p>
<p>6. Рівень наукової етики: розвиненість мови, оригінальність авторського стилю інтерпретації матеріалу, дотримання в тексті правил оформлення рукопису й покликань на використані джерела, норм етики цитування</p>	<p>0 – текст кваліфікаційної роботи не відповідає встановленим вимогам, відсутні посилання, стиль не є науковим, припущено стилістичних і граматичних помилок;</p>
	<p>6 – текст оформлено із окремими порушеннями вимог оформлення таблиць, рисунків;</p>
	<p>8 – текст оформлено із дотриманням вимог, наявні незначні стилістичні порушення;</p>
	<p>10 – текст відповідає вимогам повністю</p>
<p>7. Організаційний рівень: ритмічність виконання дослідження, дотримання регламенту, своєчасне виправлення недоліків, урахування зауважень наукового керівника та членів експертної комісії, ступінь готовності роботи на етапі попереднього захисту</p>	<p>0 – виконання неритмічне, дослідження виконувалося дистанційно, без урахування зауважень наукового керівника, виявлені суттєві недоліки в роботі під час попереднього захисту;</p>
	<p>6 – запізнення в поданні до розгляду науковому керівнику структурних частин роботи, часткове виправлення зауважень або із суттєвим запізненням, виявлені недоліки роботи під час попереднього захисту;</p>
	<p>8 – не завжди ритмічне виконання роботи, незначне порушення строків у поданні матеріалів на розгляд науковому керівнику, наявність окремих не виправлених зауважень керівника на момент передзахисту;</p>
	<p>10 – своєчасне виправлення недоліків, ритмічне виконання дослідження, представлення для відгуку науковому керівнику повністю завершеної роботи, що не потребує доопрацювання, попередній захист в експертній комісії оцінений позитивно</p>
<p>Всього по роботі</p>	

Науковий керівник: _____

науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

підпис

ДОДАТОК Л

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Таблиця Л. 1

Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту	Бальні шкали оцінювання
1	2
<p>1. Логіко-структурний рівень: витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, обґрунтованість актуальності теми, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів</p>	<p>0 – побудова кваліфікаційної роботи не відповідає цілям та завданням дослідження, об'єкт і предмет дослідження не визначені або не відповідають темі, висновки мають характер анотації;</p> <p>6 – побудова роботи частково відповідає окресленим меті й завданням, актуальність теми подана як констатація, логіка роботи витримана не повністю;</p> <p>8 – побудова роботи загалом є логічною, формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків мають несуттєві змістовні або редакційні недоліки;</p> <p>10 – побудова є логічною, взаємоузгоджені формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків, актуальність обґрунтована й пов'язана з об'єктом дослідження</p>
<p>2. Рівень пошукової глибини: якість бібліографічного аналізу</p>	<p>0 – відсутні актуальні джерела, література застаріла, переважна кількість навчальних видань;</p> <p>6 – використано обмежену кількість джерел, відсутні актуальні полемічні публікації, наявні лише вітчизняні видання, навчальна література становить 50% опису;</p> <p>8 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних та вітчизняних бібліографічних джерел, що опубліковані у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 30% опису;</p> <p>10 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних і вітчизняних бібліографічних джерел, що вийшли друком у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 10% опису</p>
<p>3. Науково-теоретичний рівень: аналіз понятійного апарату досліджуваної предметної галузі, здатність здобувача до критичних зіставлень й узагальнень різних позицій щодо порушення та вирішення досліджуваної проблеми; наявність теоретично обґрунтованої авторської позиції щодо способу розв'язання проблеми</p>	<p>0 – критичні зіставлення та узагальнення відсутні, поняття не визначені, позиція автора не зазначена;</p> <p>6 – обмежений аналіз понятійного апарату (одне-два визначення), відсутні критичні зіставлення та узагальнення різних підходів до порушення та розв'язання проблеми наявні, але узагальнення відсутні або некоректні;</p> <p>8 – основні поняття здебільшого визначені, але не завжди наявні критичні зіставлення та узагальнення різних підходів, авторська наукова позиція не завжди виголошена;</p> <p>10 – визначені основні поняття, наявні критичні зіставлення та узагальнення різних поглядів, чітко зазначена авторська наукова позиція</p>

1	2
<p>4. Аналітико-методичний рівень: глибина здійсненої діагностики проблеми, відповідність використаного методичного інструментарію меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів застосування інструментів, здатність здобувача до комбінування та рекомбінування вихідної інформації (перетворення неупорядкованого масиву в аналітичні таблиці тощо)</p>	<p>0 – простий переказ інформації або її подано хаотично, без будь-якого аналізу й упорядкування; 6 – інформацію заналізовано частково, методи аналізу застосовані без усвідомлення здобувачем їх призначення та результатів; 8 – здійснений аналіз відповідає загалом вирішенню окреслених завдань, дозволяє провести необхідну діагностику досліджуваної проблеми, використовується адекватний інструментарій, є окремі похибки в опрацюванні отриманих результатів, некоректності чи помилки у представленому аналізі; 10 – здійснено всебічний аналіз проблеми, свідомо й обґрунтовано обрано доцільні методи дослідження та надані авторські коментарі щодо його результатів</p>
<p>5. Конструктивний рівень: експериментальне підтвердження пропозицій (сутність, обґрунтування доцільності реалізації запропонованого проєкту, доведення очікуваного (якісного або кількісного) постпроєктного поліпшення, рекомендації щодо впровадження ідей</p>	<p>0 – пропозиції (проєкт) не обґрунтовано, відсутні будь-які докази або використано ідеї, що не є новими для бази дослідження (або такі, що вже запропоновані); 6 – пропозиції є новими, але має місце обмеженість доказової бази; 8 – параметри конструктивних пропозицій загалом доведено, визначені очікувані результати запропонованих дій, не завжди є достатнім чи коректним обґрунтування характеристик висунутих пропозицій; 10 – пропозиції обґрунтовано кількісними та якісними доказами, надано рекомендації щодо впровадження пропозицій (проєкту), що є новим для бази дослідження</p>
<p>6. Рівень наукової етики: розвиненість мови, оригінальність авторського стилю викладання матеріалу, дотримання в тексті правил оформлення рукопису та покликань на використані джерела, норм етики цитування</p>	<p>0 – текст кваліфікаційної роботи не відповідає встановленим вимогам, відсутні покликання, стиль не є науковим, припущено стилістичних і граматичних помилок; 6 – текст оформлено з окремими порушеннями вимог оформлення таблиць, рисунків; 8 – текст оформлено з дотриманням вимог, наявні незначні стилістичні порушення; 10 – текст цілком відповідає вимогам</p>
<p>7. Організаційний рівень: регулярність виконання дослідження, дотримання регламенту, своєчасне виправлення недоліків, урахування зауважень наукового керівника та членів експертної комісії, ступінь готовності роботи на етапі передзахисту</p>	<p>0 – виконання нерегулярне, дослідження виконувалося дистанційно, без урахування зауважень наукового керівника, виявлені суттєві недоліки роботи під час попереднього захисту; 6 – запізнення в поданні до розгляду науковому керівнику структурних частин роботи, часткове виправлення зауважень або із суттєвим запізненням, виявлені недоліки роботи під час передзахисту; 8 – не завжди ритмічне виконання роботи протягом усього періоду, незначне порушення строків у поданні матеріалів на розгляд науковому керівнику, наявність окремих не виправлених зауважень керівника на момент попереднього захисту; 10 – своєчасне виправлення недоліків, ритмічне виконання дослідження, представлення для відгуку науковому керівнику повністю завершеної роботи, що не потребує доопрацювання, попередній захист експерти оцінили позитивно</p>

1	2
<p>8. Доповідь (логіка побудови доповіді): уміння чітко, з дотриманням регламенту, ясно та стисло викласти результати дослідження: його мету, основні положення, сформулювати робочу гіпотезу й сформулювати висновки щодо її доведення</p>	<p>0 – доповідь не підготовлена, здобувач не спроможний викласти результати дослідження; 6 – логіка доповіді не відпрацьована, здобувач плутано й невіпорядковано викладає результати, порушує регламент; 8 – доповідь логічно побудована, викладення результатів містить висловлювання, що призводить до порушення усвідомлення теми дослідження, має місце перевищення регламенту; 10 – доповідь логічно побудована, викладення результатів стисле й зрозуміле, дотримано регламент</p>
<p>9. Відповіді на запитання: повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання, уміння аргументовано захищати свої пропозиції</p>	<p>0 – здобувач не спроможний дати відповідь на питання, відстоювати свою позицію; 6 – здобувач дає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на всі поставлені питання, припускається помилок у визначенні ключових понять тощо; 8 – здобувач загалом відповідає на поставлені питання, але в окремих випадках допускає неточності або відчуває невпевненість; 10 – здобувач дає повні, ґрунтовні відповіді на всі питання, здатен аргументувати та захищати свою позицію</p>
<p>10. Організація презентації: використання та якість підготовки ілюстративних матеріалів, володіння культурою презентації</p>	<p>0 – ілюстративні матеріали не використано; 6 – ілюстративні матеріали низької якості, під час організації презентації відстежується невпевненість; 8 – презентація вдало організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди подано покликання в доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями; 10 – презентація вдало організована, доповідь супроводжується покликанням на всі надані ілюстративні матеріали.</p>
<p>Максимальна підсумкова балова оцінка змісту та захисту результатів кваліфікаційної роботи</p>	<p>100</p>

Додаток М

Форма короткого звіту подібності

Ім'я користувача: Управління персоналом та економіки праці Кицак Т...	ID перевірки: 1006213461
Дата перевірки: 03.02.2021 16:21:14 EET	Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 03.02.2021 16:31:40 EET	ID користувача: 100005733

Назва документа: Дячук_керник_Василик

Кількість сторінок: 73 Кількість слів: 14620 Кількість символів: 109586 Розмір файлу: 227.46 KB ID файлу: 1006442224

23.9% Схожість

Найбільша схожість: 9.61% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1005639308)

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи	44
------------------	----